Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 31 июль 1974 йил, чоршанба ◆ № 179 (15.959). Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширамиз

Л. И. БРЕЖНЕВ Ж. МАРШЕ БИЛАН УЧРАШДИ

Шу йил 27 июлда КПСС Марказий Комитетида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Совет Иттифоқида дам олаётган Франция Компартияси Бош секретари Ж. Марше ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Суҳбат чоғида халқаро аҳволнинг актуал проблемаларига, иккала партиянинг фаолияти ва халқаро коммунистик ҳаракатга оид масалалар бўйича фикрлар ва ўзаро ахборотлар алмашилди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов қатнашдилар. (ТАСС).

«МОЛНИЯ-1С» АЛОҚА ЙЎЛДОШИ ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланган ҳолда алоқа системаларини янада такомиллаштириш программасига мувофиқ, 1974 йил 29 июлда Совет Иттифоқида «Молния-1 С» алоқа йўлдоши учирилди.

Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган доиравий орбитага чиқарилди.

— Ер юзасидан масофаси 35 минг 850 километр;

— айланиш даври — 23 соат 59 минут;

— экватор текислигига оғиши — 0 градус 4 минут.

Йўлдош ичидаги аппаратлар нормал ишлаб турибди. Йўлдош орқали алоқа сеанслари белгиланган программага мувофиқ ўтказилади.

Координациялаш — ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

УЗБЕКИСТОН ССР ВА УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛ

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

Бир миллион тонна маккажўхори дони учун

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ ДЕҲҚОН ҚЎЛИДА

Йил бошида ҳар гектар ердан 50 центнердан маккажўхори дони етиштиришга сўз берган эдик. Кейинчалик мажбуриятимизни қайта кўриб чиқиб, гектаридан 80 центнердан ҳосил кўтариш ҳақида оширилган мажбурият олдик. Бунинг бойиси бор. Маккажўхорини энг яхши агротехника муддатида экдик, кўчатларнинг бир хил қалинликда бўлишини таъминладик. Ҳисоб-китобларнинг кўрсатишича, ҳар гектар майдонда 50-55 минг туп ниҳол бор. Ҳар тупида ҳозир 2-3 тадан сўта бунёдга келди, учта сўта боглаган поялар ҳам оз эмас.

Яна бир ютуғимиз шу бўлдики, маккажўхори ўсимлиги соғлом ўсяпти, қишлоқ хўжалик зараркунандалари, бегона ўтларни бутунлай йўқотдик. Баҳор фаслида қисман табиий офат юз берди. Ҳалол меҳнат билан унинг оқибатларини тугатдик. Бугун маккажўхори ўсимлиги ҳар йилдагидан соғлом ва барқ уриб ўсяпти. Маккажўхори ўсимлиги учун ажратилган йиллик нормасини вақтида бериб бўлдик, уч марта чуқур культивация қилиб, қондириб суғордик.

Масаланинг яна бир нозик томони бор. Бу қиммат баҳо экинни ўстиришга энг яхши ерларни ажратдик, тупроқ унумдорлигини оширдик, сизот сувни қочириб, шўрни йўқотдик. Натижада ўсимлик тез ўсиб, ривожланмоқда. Ҳар бир сўтанинг салмоғи ўтган йиллардагидан анча ортиқ бўлмоқда.

Бригадамиз аъзолари яхши ишлади. Универсалчи Омантурди Тойжонов культивацияни вақтида, сифатли қилиб ўтказди, ерда намни тўла сақлаб қолиш учун ҳамма чораларни кўрди. Ҳабибулла Абдувоҳидов, Абдураҳмон Саритоев, Дадамирза Тешабоев каби сувчиларимиз маккажўхори ўсимлигини ёз чилласида сувдан қолдирмай оби ҳаётга қондирди.

Натижа кутилганидан ҳам яхши бўлди. Ҳозир маккажўхорининг бўйи бир ярим — икки метрга етди, ҳосил нишоналари эса кутилгандан ҳам мўл бўлди. Лекин ҳозир энг нозик даврга кирдик. Маълумки, маккажўхорида тупроқнинг чуқур қатламига бориб етадиган ўқ илдизи бўлмайди. Сўталар эса кун сайин етилмоқда, дони тўлишмоқда. Бундай пайтларда парвариш сусайтирилса, поя нозиклашиб қатор ораларига ётиб қолиши, дон ва поя кеч етилиши мумкин. Бунга йўл қўймаслик учун ҳаракат қиляпмиз. Қатор ораларига «шарбат» оқизмоқдамиз. Биз ўсимликнинг ҳолатини ҳисобга олиб, парваришни ўрим-йиғим бошлангунча давом эттиришга қарор қилдик.

Бу йил баҳор инжиқ келди, ёз ойларида оқар сув кам бўлди. Айрим жойларда сув танқислиги қаттиқ сезилди. Бизда ҳам шундай ҳоллар юз берди. Лекин биз саросимага тушмадик. кўп йиллик деҳқончилик тажрибасини ишга солиб, ўсимлик сонининг бут бўлишини таъминладик. Чунки маккажўхори донини ҳар туп ўсимлик беришини яхши биламиз. Бугун шуни қатъий айтаоламизки, ҳар қандай шароитда ҳам гектаридан 80 центнердан сараланган маккажўхори дони олиш ҳақидаги мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз. Бунинг учун ўрим-йиғимга пухта тараддуд кўрмоқдамиз.

Ўтган йилларда сўталар чала пишган кезда маккажўхорини ўриб олиб, силос бостирар эдик. Бу йил маккажўхори донини етиштиришни бутун чоралар билан кучайтирмоқдамиз. Бир дона сўтанинг муддатидан олдин қайириб олинишига йўл қўймаймиз, фақат тўла пишиб етилгандагина пояни ўриб, донини янчиб оламиз ва давлат тайёрлов пунктига фақат аъло нав уруғлик дон топширамиз.

Бригадамиз аъзолари 100 гектар янги ўзлаштирилган майдонда бедадан ҳам юқори ҳосил етиштирмоқдалар. Ҳар гектар ердан ўртача 100 центнердан ҳосил оламиз.

Совхозимиз бўйича камида 500 тонна маккажўхори дони тайёрлаш ҳақидаги мажбуриятимизни ҳам шараф билан бажарамиз.

Қаҳрамон ХУШВАҚТОВ,
Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхоз маккажўхорикорлик бригадаси бошлиғи.

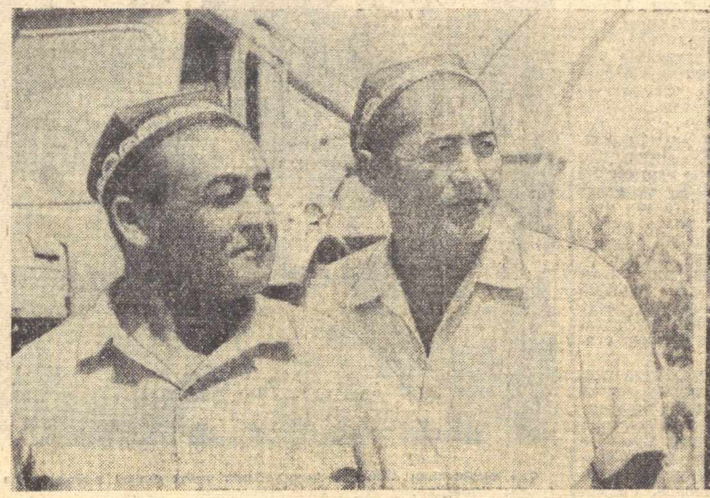

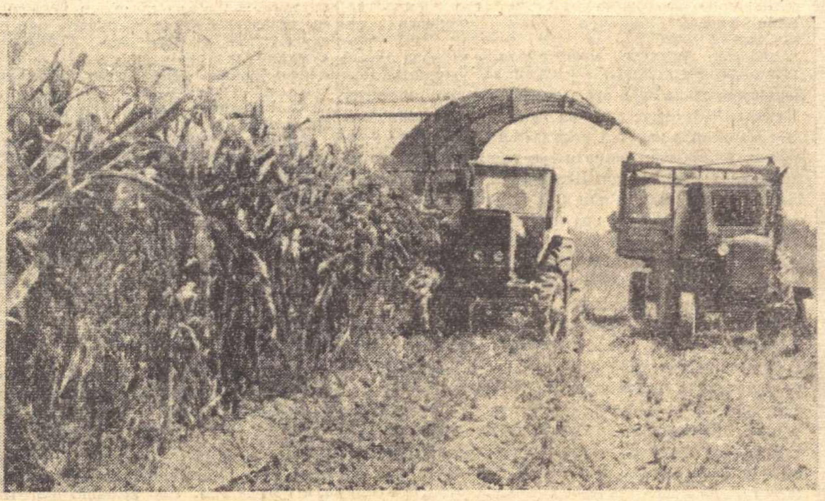

Калинин районидаги Калинин номли колхоз маккажўхорикорлари Тошкент областида биринчилар қатори силос бостиришни бошлаб юборишди. Улар бу йил чорва қишлови учун 2600 тонна силос жамғаришга аҳд қилишган. Уримнинг дастлабки кунлариданоқ 100—112 тонна кўкпояни ўраларга бостиришга муваффақ бўлишяпти. Суратларда: (чапда) бригада бошлиғи Шокир Тўраев ва колхоз партия комитетининг секретари Мансур Содиқов ўртоқлар. Ўнгдаги суратда маккажўхори ўрими.

А. Тўраев фотолари.

МИСР РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 22 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Миср Араб Республикасининг Президенти, Араб Социалистик Иттифоқининг Раиси Муҳаммад Анвар Садатга телеграмма йўллаб, 1952 йил 23 июль Миср революциясининг 22 йиллиги муносабати билан самимий қутловлар ва энг яхши тилаклар билдирдилар.

23 июль революцияси, дейилади телеграммада, ўз миллий ва социал озодлиги учун кескин кураш йўлига ўтган миср халқи турмушида янги тарихий босқич бошланганлигини билдирди. 23 июль революцияси пайтидан бери ўтган йиллар мобайнида Миср Араб Республикаси миллий экономикани юксалтиришда, фан ва маданиятни ривожлантиришда, халқ оммасининг моддий фаровонлигини оширишда катта муваффақиятларга эришди, халқаро империализм кучларининг ва Исроил босқинчиларининг ҳуружларини муносиб равишда даф қила олди.

Биз шуни зўр мамнуният билан қайд қиламизки, дейилади сўнгра телеграммада, 1952 йил 23 июль революцияси иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда ҳам янги босқич — доимо мустаҳкамланиб борувчи дўстлик ва ҳар томонлама самарали ҳамкорлик босқичини очди. Янги Миснинг замонавий индустриал ва энергетика базасини вужудга келтириш ишида биргаликда эришилган катта муваффақиятларда, унинг ўз мамлакати мустақил яшашини таъминлайдиган мудофаа қудратини мустаҳкамлашда иккала мамлакат халқлари дўстлиги ва ҳамкорлигимизнинг реал самараларини кўриб турибдилар. Совет — Миср дўстлиги халқаро вазиятнинг энг мураккаб шароитларида замон синовига бардош берди, чунки бу дўстлик Совет Иттифоқи ва Миср Араб Республикаси халқларининг туб миллий манфаатларига мос бўлиб тушади.

Совет Иттифоқи, деб таъкидланади телеграммада, янги турмуш қуриш ва социал тараққиёт учун, Яқин Шарқда мустаҳкам ва адолатли тинчлик ўрнатиш учун олиб борилаётган курашда Миср Араб Республикаси билан ва бошқа араб мамлакатлари билан бундан буён ҳам бирдам бўлаверади.

Телеграмманинг охирида СССР билан МАР ўртасида мустаҳкам дўстлик ва самарали ҳамкорлик муносабатлари иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати йўлида, ялпи тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида ривожланаверади, деб ишонч билдирилган.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин номига юборган жавоб телеграммасида Муҳаммад Анвар Садат қутловлар учун самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Телеграммада бундай дейилган: миср халқи социал-иқтисодий ўзгартишларни амалга ошира бориб, жуда катта хавф-хатар ва империалистик агрессияга дадил қарши турди, бу эса революция мақсадларини амалга ошириш ва ўзи танлаб олган йўлга мувофиқ ўз диёридаги турмуш тарзини ўзгартириш йўлидан олға боришга қаттиқ бел боғлаган кўпгина миллатлар ва халқлар эргаша бошлаган намуна бўлиб қолди. Биз шунга аминмизки, ҳозирги тарихий босқичда курашимизнинг табиати ва истиқболларини дўст, тинчликсевар ва эркесевар халқлар тушунадилар, йўлимизда турган жуда катта тўсиқларни енгиб ўтишда муваффақиятимизнинг аҳамиятини тушунадилар.

Халқларимиз иккала мамлакатимизнинг манфаатларини кўзлаб, бутун дунёда тараққиёт манфаатларини кўзлаб самарали ҳамкорлик йўлидан олға бора оладилар ҳамда улар амалий ва ижобий ҳамкорликнинг тўғри сиёсатини ўтказиш орқали шу мақсадларга эриша оладилар, деб сизлар изҳор этган фикрга қўшиламиз.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари ҳамда аъзоларига менинг миннатдорчилигим ва саломларимни топширишингизни сўрайман. Шахсан сизларга ва бутун дўст совет халқига муваффақият, сиҳат-саломатлик тилаб билдирилган истакларни қабул этгайсизлар. (ТАСС).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигининг ишлаб чиқариш коллективлари маҳсулот реализация қилиш етти ойлик планини муддатидан 9 кун илгари бажардилар. Республика пахтачилари июль охиригача қўшимча суратда 93 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қиладилар.

* * *

Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилаётган республика енгил саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилиш етти ойлик планини 25 июлда барвақт бажардилар. Ой охиригача пландан ташқари 22 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

* * *

Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат корхоналарининг коллективлари беш йиллик белгиловчи йили программасини муддатидан илгари бажариш учун курашиб, маҳсулот реализация қилиш етти ойлик планни муддатидан барвақт адо этдилар. Тошкент шаҳар ижроия комитети, Андижон, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона область ижроия комитетлари маҳаллий саноат бошқармаларининг коллективлари айниқса намуна кўрсатдилар.

* * *

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейини муносиб кутиб олишга ҳаракат қилаётган Ўзбекистон гўшт ва сут саноати корхоналари маҳсулотин реализация қилиш ҳажми, гўшт ва сут маҳсулотларининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан етти ойлик планни муддатидан ўн икки кун аввал бажардилар. Программага қўшимча равишда 12 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

* * *

Республика балиқ саноати корхоналарининг балиқчилари, ишчилари, инженер-техник ходимлари, балиқ овловчи колхозларнинг меҳнатчилари беш йиллик белгиловчи йили халқ хўжалик планини барвақт бажариш учун мусобақалашиб, маҳсулот реализация қилиш етти ойлик программасини муддатидан ўн бир кун илгари адо этдилар. (ЎзТАГ).

ТАШАББУСКОРЛАР ЙЎҚЛАМАСИ

ВАЪДАГА ВАФО

БИР САВОЛГА ТЎҚҚИЗ ЖАВОБ

Зиммага олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилмоқда? Навбатдаги сўз — Бекободдаги 16-автобазанинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли шофери Ҳабибулла АБДУЖАББОРОВГА

Шу йилнинг бошида коллективимиз йиғилишида имкониятларимни чамалаб кўриб, бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажариш юзасидан зиммамга оширилган мажбурият қабул қилган эдим. Шунда баъзи ҳамкасбларимиз ишонқирамай:

— Катта кетдинг, Ҳабибулла! Машинангга қанот боғлаб учганингда ҳам икки беш йилликни уддалай олмайсан. Тағин уялиб қолмагин, — дейишганди. Бу ташаббусни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаб, қарор қабул қилганидан буён беш ой вақт ўтди. Белгиловчи йилнинг ярмига ҳам якун ясалди. Бухгалтерияга кирганимда, бажарган ишимни ҳисоб-китоб қилиб туришгани устидан чиқиб қолдим.

— Олти ойлик меҳнат якунингиз чакки эмас, — деди бош бухгалтеримиз, чўт қоқиб сарҳисоб қиларкан. — Ярим йиллик юк ташиш топшириғи 219,3 процент бажарилган. Машинангиз билан пландан ташқари 35,8 минг тонна юк ташигансиз.

— Мақтаб юбордингиз-ку, — дедим ўзимни ноқулай сезиб. Шу пайт автобаза маҳаллий комитети раиси Фармонқул ака Шоназаров келиб қолди. Менинг авзойимни кўриб сезди шекилли;

— Сўз устидан чиқиш — марднинг иши, ука. Ўнинчи беш йилликни ҳам ошириб бажаришингизга ишонаман, — деди қўлини кифтимга қўйиб, — Кеча бош инженер билан ҳисоблаб кўрсак, ҳозир 1978 йилнинг июнь ойи ҳисобига ишлаётганингиз маълум бўлди. Автобазамизда шу кунда сизнинг 40 дан зиёд издошингиз бор. Икром Шарипов, Ҳазратқул Расулов, Энвер Мақсудов сингари бир неча шоферларимиз ҳам 1975 йил ҳисобига иш бажаришяпти. Оширилган мажбурият олаётганингизда машинадан фойдаланиш коэффициентини нормадаги 70 процент ўрнига 92 процентга чиқазиш ҳақида аҳд қилган эдингиз. Ҳозир, ундан ҳам ошириб ишлаяпсиз. Машинадан фойдаланиш коэффициентини 93 процентга етказдингиз. Бу, республикада рекорд кўрсаткичдир. Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигидаги ўртоқлар ҳам шундай дейишяпти.

Фармонқул ака бухгалтерга юзланди:

— Ҳабибулла қанча дизель ёқилғиси тежаганини айтинг?

— Олти юз қирқ тўрт литр. Бу, фақат ярим йил ичида иқтисод қилингани, — қўшиб қўйди бухгалтер. — Шунча ёнилғи билан битта «КРАЗ» автомобили 1240 километр юриши ва қўшимча 11 смена иш бажариши мумкин...

Бухгалтериядан чиқиб, машинам томон борарканман, ўзимга-ўзим савол бердим: «Хўш, мен мавжуд резервлардан тўла фойдаланяпманми?» Тўғри, машина ремонтига, техника хизмати кўрсатишга кетадиган вақтларни бирмунча қисқартирдим. Юк ортиш ва туширишда-чи? Сир эмас, қанча-қанча қимматли фурсатлар бекор ўтяпти. Баъзан, машиналаримиз карьерда навбат кутиб туриб қоляпти. Карьерда экскаватор сонини кўпайтириш ёки мавжудларининг ҳаракатини тезлаштириш имкони йўқмикан? Албатта, бор! Бу ҳақда, цемент заводи раҳбарлари ва карьердаги мутасадди ўртоқлар ўйлаб кўришлари лозим.

Мажбуриятимда ҳар йили 3-4 ёш шоферга касб ўргатиш ҳақида сўз берганман. Бу, айтишга осон. Аммо, кўплаб вақт талаб қиладиган иш. Шогирдсиз уста-мевасиз дарахт дейишади. Тўғри гап. Одамлар ишингга баҳо бераётганда дастлаб тарбиялаб етказган шогирдларингни сўрашади. Шу кунларда икки ёш шофер мустақил ишлашга ўтиш арафасида. Йил охиригача яна иккита ёшга касб ўргатиш ниятидаман.

Резервларни қидириб топиш, уларни ишга солиш ҳақида ўйлайман. Эришган муваффақиятларим билан чегараланиб қолишни ёқтирмайман. Бугун кечагидан, эртага бугунгидан баракалироқ юк ташишга ҳаракат қиламан. Коллективимиз олдида партия ва ҳукуматимизни ишонтириб берган юксак ваъдаларимнинг устидан чиқиш учун бундан буён ҳам куч-ғайратимни аямайман.

БАМ қурувчиларига кўчма Қизил байроқлар

Байкал—Амур темирйўл магистрали (БАМ) қурилишидаги ишлар кўлами кун сайин кенгаймоқда. Бу магистрал Сибирь ва Узоқ Шарқнинг беҳисоб бойликларини Ватанга хизмат қилдиришга ёрдам беради. Энди БАМни бутун мамлакат қурмоқда. Шу магистралнинг минглаб қурувчилари ҳам беш йиллик топшириқларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун олиб борилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилдилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети «Саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг 1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан аввал бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги 7 январь қарорига қўшимча равишда 1974 йилги социалистик мусобақада ғолиб чиққан Байкал—Амур темирйўл магистрали қурилишида қатнашаётган ташкилотларнинг коллективларини мукофотлаш учун КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қўшимча иккита кўчма Қизил байроғини таъсис этиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. (ТАСС).

ИТАЛИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ КИЕВДА

КИЕВ, 29 июль. (ТАСС). Расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Италия ташқи ишлар министри Альдо Моро бугун Украина пойтахтига келди.

Италия ташқи ишлар министри абадий шуҳрат боғига бориб, гитлерчи босқинчиларга қарши жангларда мардонавор ҳалок бўлган совет жангчилари хотирасини ҳурмат билан эсга олди. У номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйди.

Тушдан кейин Украина ССР Министрлар Советининг Раиси А. П. Ляшко Альдо Морони қабул қилди.

Сўнгра италиялик меҳмонлар шаҳар бўйлаб сайр қилдилар, унинг тарихий ва меъморчилик ёдгорликлари билан танишдилар.

Кечқурун А. Моро юртига жўнаб кетди. (ТАСС).

БИЗ ЭКОНОМИКАНИ ЮҚСАК СУРЪАТЛАР БИЛАН ЎСТИРИШНИ ТАЪМИНЛАШИМИЗ, ИШДАГИ БАРЧА СИФАТ КЎРСАТКИЧЛАРНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШИМИЗ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ВА ИЖТИМОИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШИМИЗ ЛОЗИМ.

(КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан).

Халқ контроли саҳифаси

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»

НАЗОРАТЧИЛАР ҲОСИЛ УЧУН КУРАШДА

ҚАТРАСИ ТАБАРРУК

Чилла охирлаяпти. Шу кунларда экинини мириқтириб суғорган деҳқоннинг хирмони кузда тош босади. Сув камчил бўлган ҳозирги долзарб дамларда унинг бир томчисини ҳам зое кетказмай, эгатлардан оқизиш зарур. Бу вазифа ирригаторлар ва суғориш шохобчалари қурувчилари учун ҳам жуда муҳимдир. Сўх районлараро каналлар бошқармаси бу йил 163 минг куб метр тупроқ ишларини бажариши, 19 та сув иншоотларини ремонт қилиши лозим. Олинган социалистик мажбуриятда ана шундай деб таъкидланган. Афсуски, мажбуриятлар қоғозда қолиб кетмоқда. Қирғоқлари бузилган ва ўпирилган каналларда жуда кўп сув ерга шимилиб кетяпти. Яқинда Абдусамат машина канали тозаланган эди. Иш жараёнида каналга ётқизилган бетон бузиб юборилди. Ўпирилган жойидан бир тегирмон сув йўл ва ариқларга оқиб ётибди. Шунингдек, «Шоли тақсимлагич» каналида ҳам чап қирғоқ бетони бузиб ташлангани учун тошган сув йўлларни кўлга айлантириб юборди. Калинин номли ва Охунбобоев номли совхозлар сув оладиган Қўқонсойга иншоот қуриш ҳақида кўпдан бери гап бўлаяпти-ю, аммо ҳечким бу ишга бош қўшмаяпти.

Халқ назоратчилари текшириш ўтказиб, хўжаликларда сувдан ноўрин фойдаланилаётгани, нес-нобуд қилинаётганини аниқладилар. Масалан, Фрунзе районидаги Калинин номли совхозда ғўзалар фақат кундузи суғорилиб, тунда эса сув зовурларга оқизиб қўйилибди. 111 гектар экин майдони бўлган 7- бригадада далаларни сув босиб ётибди. Бунинг устига бригада бошлиғи А. Раҳмонов сув етмаяпти, деб иншоотни ўзбошимчалик билан очиб бир тегирмон сувни даласига буриб юборган. Жданов номли совхознинг гидротехниги М. Каримовнинг масъулиятсизлигидан фойдаланган айрим кишилар пахтазорга очилган сувни бўғиб, томорқаларга оқизишмоқда. Ҳолбуки, ана шу хўжаликларнинг раҳбарлари ҳар йиғилишда сув етмаяпти, ғўзаларимиз чанқаб қолмоқда, деб зорланишади.

Н. МИНЖУЛИН.

Фарғона область халқ контроли комитетининг инспектори.

СУВНИ ОЛТИН БИЛИБ

Яқинда ҳисоб-китоб қилиб чиқдик. Районимиз хўжаликлари ўтган йилнинг ёзида секундига 52 куб метр сув олиб, 10265 гектар майдондаги экинни суғоришган экан. Бу йил ариқларимиздан ҳар секундда 29 куб метр сув оқяпти. Шунча оби-ҳаёт билан 10839 гектар майдон суғорилмоқда. Бу ҳам бўлса сувдан тежаб-тергаб, ишнинг кўзини билиб фойдаланилаётгани натижасидир. «Партия XXII съезди» колхозида сувчилар кўпайтирилди. Айниқса, ғўзаларни тунда суғоришга зўр бериляпти. Энг яхши тажрибалардан кенг фойдаланилмоқда. Бу хўжалик беш иш кунида нормада белгиланган 296 гектар ўрнига 310 гектар майдонни суғоришга эришди. «Москва» ва «Ленин йўли» совхозларида ҳам сувнинг ҳар бир томчиси тежаб-тергаб ишлатилмоқда.

Афсуски, районда имкониятлардан унумли фойдаланилмаётган колхоз ва совхозлар ҳам бор. Масалан, «Сурхон» совхозида ажратилган сувнинг 80 процентигина далаларга етиб келяпти. Бу ерда беш кунда 1413 гектар ўрнига фақат 1115 гектар майдон суғорилди. Совхознинг 6- бўлимида эса, сувчилар тунда иш жойларини ташлаб кетгани сабабли сув далаларга тошиб, зовурларга оқиб ётибди. А. Жабборов бошлиқ бригадада ариқ ўпирилиб, ярим гектарлик пахта майдони кўлга айланган. Биринчи бўлимнинг О. Турдиев бошлиқ бригадасида ҳамда 2- бўлимнинг Тўрақулов ва Овлиев бошлиқ бригадаларида ҳам 0,3-0,5 гектар ердаги ғўзалар сувхўрда бўлиб қолган.

Халқ назоратчилари колхоз ва совхозларда сувдан фойдаланишнинг аҳволини текширдилар. «Социализм» колхозининг К. Ҳасанов бошлиқ бригадасида 0,15, А. Жўраев бошлиқ бригадасида эса 0,25 куб метр сув коллекторга очиб қўйилган. Сув кўплаб исроф бўлаётгани сабабли Ленин номли колхозда беш кунда нормадагидан 170 гектар майдон кам суғорилган. Шу хўжаликнинг Поёнов, Раҳмов ва Авазов бошлиқ бригадаларида бир ёқда сув исроф бўлиб, иккинчи томонда эса ғўзалар чанқаб — сарғайиб ётибди. Ана шу воқеа айтилганида колхоз раиси Ҳасанов бригада бошлиқларини койиган бўлди-ю, аммо, камчиликнинг олдини олиш ҳақида ўйламади. Хуллас, айрим колхоз ва совхозларда сувдан фойдаланиш ана шундай аҳволда. Агар хўжалик раҳбарлари бу камчиликларга барҳам бериш ҳақида қайғурмасалар, кузда, ғалвир сувдан кўтариладиган пайтда аттанг, деб қолишлари турган гап.

Х. ШОИМОНОВ,

Жарқўрғон район халқ контроли комитетининг раиси.

Сув танқислиги айниқса Амударёнинг қуйи оқими районларида кўпроқ сезилди. Пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кураш барча қишлоқ меҳнаткашларининг энг муҳим вазифаси бўлиб қолди. Халқ назоратчилари сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, ғўза парваришини вақтида ўтказиш, экинларни озиқлантириш ишларини ўз назорати остига олдилар.

Суратда: Беруний районидаги Оржоникидзе номли колхоз халқ контроли группаси аъзолари С. Машарипов ва Д. Шеримбетов ўртоқлар ғўзаларни кўздан кечирмоқдалар. Яхши ишлов берилгани сабабли хўжаликда ҳар туп ғўзада етти-саккизтадан кўсак тўпланди.

Р. Саидов фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

СОВРИЛГАН СЎМЛАР

ХЎЖАСИЗЛИК ВА МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Ўзбекистон ССР моддий-техника таъминоти бош бошқармаси кейинги йилларда социалистик мулкни сақлаш ва бу ишни назорат қилиб бориш вазифаларига алоҳида эътибор бермоқда. Бошқармада контроль-ревизия аппарати қайта тузилди ва фонд интизомини мустаҳкамлашга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилди.

Бироқ, «Главснаб» ишида ютуқлар билан бирга жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилмоқда. Белгиланган ва қабул қилинган тадбирлар зарур ташкилий ишлар билан мустаҳкамланмагани сабабли хўжасизлик ва давлат мулкини талон-торож қилиш каби воқеалар тез-тез содир бўлиб турибди. «Главснаб» системасида шу йилнинг 1 апрелигача ноўрин сарфланган, ўзлаштирилган, ўғирланган маблағлар 434 минг сўмга етган. Бошқарма берган маълумотларга ана шундай деб қайд этилган. Амалда эса ҳавога совурилган пуллар бир миллион сўмдан ошиб кетган.

Айниқса «Узглавинструментзапчаст» базасида нес-нобуд қилинган ва ўзлаштирилган маблағлар кўп. Бу ерда 1972 — 1973 йиллар давомида асбобларни жўнатиш товар-транспорт накладнойларини ўзгартириш йўли билан иккинчи омборхонада 248,4 минг сўмлик мол ўғирланган. База жўнатаётган товарларнинг баҳосини ошириш йўли билан истеъмолчилардан 217 минг сўм ортиқча ҳақ олган.

«Узглавинструментзапчаст» фаолиятини контроль қилиш ва унга раҳбарлик қилиш вазифаси топширилган «Главснаб» бошлиғининг ўринбосари Пинский, хом ашё, материал ва ускуналар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Маликов базада социалистик мулкни сақлаш вазифасини уддалай олмадилар. Базадаги аҳвол ҳақида сигнал олингачгина текшириш ўтказилди ва шу йилнинг апрелида айбдор шахслар ишдан бўшатилиб, текшириш якунлари тергов органларига топширилди.

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети ўтказган текширишда шу базада (директори Мираюбов) фонд интизоми мунтазам бузилаётгани, резина-техника маҳсулотлари ва лак-бўёқлар талон-торож қилинаётгани, истеъмолчилардан нормадагидан анча кўп ҳақ олинаётгани каби фактлар аниқланган бўлса ҳам, «Узглавхимснабсбит» (бошлиғи Умаржонов) қаторасига бир неча марта ревизия ва текшириш ўтказиб, «ҳамма иш жойида» дейишдан нарига ўтмади. Ҳолбуки, базанинг 5-омборхонасида 1973 йилнинг ўзидагина 30 тонна ёки 26,4 минг сўмлик лак ва бўёқ маҳсулотлари ўғирланган эди.

«Узглавхимснабсбит» ҳамда унга қарашли базаларнинг раҳбарлари фонд бўйича олинган лак-бўёқ маҳсулотлари ва автомобиль шиналарини қонунга хилоф тарзда марказлаштирилмаган ҳолда олинган маҳсулотлар қаторига қўшиб, ҳеч қандай фонди бўлмаган корхона ва ташкилотларга улашганлар. Ўтган бир йил ичида енгил автомашиналар учун 200 дан ортиқ комплект шиналар ва 10 тонна лак-бўёқ маҳсулотлари фонд ва нарядсиз бериб юборилган.

«Главснаб» бошлиғининг ўринбосари Рибаков ва шунингдек капитал қурилиш бўлими, план-молия бошқармаси ва марказий бухгалтерия эътиборсизлигидан фойдаланган ремонт қурилиш бошқармасининг айрим ходимлари 1970 йилдан 1973 йил 1 июлгача қурилиш ва ремонт ишлари ҳажмини 563 минг сўм кўп қилиб кўрсатганлар. Натижада бажарилмаган ишлар учун 216 минг сўмлик иш ҳақи ортиқча тўланган, 223 минг сўмлик қурилиш материаллари талон-торож қилинган. Давлат маблағини ўзлаштирган жуда кўп айбдор шахслардан тегишли маблағлар ундириб олинмай бўшатиб юборилган.

Ҳисоб-китоб ишларининг нотўғри олиб борилиши, бу иш устидан етарли назорат ўрнатилмагани натижасида «Узглавметаллснабсбит»нинг айрим бухгалтерия ходимлари томонидан 1,6 минг сўмлик, «Узглавкомплектоборудования»да 27 минг сўмлик, «Узглавэлектроснабсбит» кабель маҳсулотлари базасида 4 минг сўмлик материал ва пул маблағлари талон-торож қилинган. Молия интизомининг бузилишига, давлат маблағининг кўплаб талон-торож қилинишига даставвал «Главснаб» раҳбарлари ва «Главснаб»га қарашли «Главснабсбит» ташкилотларининг ўғирлик ва талон-торож фактларини келтириб чиқарадиган сабабларга қарши етарли кураш олиб бормаётганлари, ходимларга нисбатан талабчанлик бўшашиб кетгани, база, омборхона ва чакана савдо қилувчи магазинлар раҳбарларининг масъулиятсизлиги, маҳсулотларни қабул қилиш, сақлаш ва жўнатиш ишларининг пала-партиш бажарилаётгани, моддий жавобгарлик лавозимларига кадрларни танлаш принципи қўпол тарзда бузилаётгани, давлат интизомини мустаҳкамлаш учун етарли иш олиб борилмаётгани сабаб бўлмоқда.

Бир қатор база ва омборхоналарда контроль-пропуск системаси яхши ташкил қилинмаган. Моддий бойликларнинг инвентаризациясини ўтказиш қоидалари бузилмоқда. «Главснаб» системасидаги омборхоналарда ҳисоб ва ҳисобот ишлари яхши олиб борилмаётгани сабабли 1973 йил 1 октябргача 711 минг сўмлик маҳсулот сифати ўзгартирилган. Оқибат натижада шу йилнинг 1 апрелигача база ва омборхоналарнинг дебитор қарзлари 4 миллион сўмдан ошиб кетган. Муддати узайтирилган дебитор қарзларни рўйхатдан чиқариш каби қонунга хилоф ишлар ҳам содир бўлмоқда.

«Главснаб» раҳбарлари контроль-ревизия ишини яхшилаш тўғрисидаги кўрсатмаларни оқибатсиз қолдирдилар. Контроль-ревизия аппаратида фақат 12 кишигина ишлайди. Барча ташкилотларни қамраб олиш учун куч етмаётгани сабабли текшириш ва ревизиялар кўп ҳолларда ҳеч қандай тайёргарликсиз, шошма-шошарлик билан, ҳақиқий аҳвол чуқур таҳлил қилинмай ўтказилмоқда. Бу эса ўз навбатида давлат ва фонд интизомининг қўпол тарзда бузилишига, хўжасизлик ва халқ мулкини талон-торож қилиш фактларининг содир бўлишига олиб келяпти.

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети Ўзбекистон ССР моддий-техника таъминоти бош бошқармаси бошлиғи Шариповга «Главснаб»да рўй бераётган камчиликларни тезда тузатиш вазифасини топширди. «Узглавинструментзапчаст» бошлиғи Цой ва бош бошқарма ҳамда унга қарашли бир қатор базаларнинг масъул ходимлари социалистик мулкни сақлашни етарли таъминламаганликлари учун хизмат вазифасидан бўшатилдилар. Ремонт-қурилиш бошқармаси бошлиғи Марков ҳам хизмат лавозимидан бўшатилди. Давлат мулкини талон-торож қилган жавобгар шахсларнинг иши тергов органларига топширилди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

ЕРНИ ҚАДРЛАЙЛИК

Ер — бебаҳо бойлик, ризқ-рўз манбаи. Ундан омилкорлик билан фойдаланиш моддий ноз-неъматлар етиштиришни кўпайтиришнинг асосий шартидир. Наманган область колхоз ва совхозларида бунга алоҳида эътибор берилмоқда. Ердан фойдаланиш халқ контроли органларининг диққат-эътиборига олинган. Халқ назоратчилари ўтказган энг кейинги рейдда халқ назоратчилари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари, қишлоқ хўжалик мутахассисларидан 342 киши иштирок этди. Улар 92 та колхоз, 26 та совхоз. 6 та ўрмончилик ҳамда 2 та ўқув-тарбия хўжаликларида бўлиб, ердан фойдаланиш аҳволини чуқур ўргандилар.

Текшириш пайтида ютуқлар билан бирга жиддий камчиликларга йўл қўйилаётгани ҳам аниқланди. Наманган районида аҳвол айниқса ташвишли. Колхоз ва совхозлар раҳбарларининг масъулиятсизлиги ва бепарволигидан фойдаланган айрим шахслар ерни талон-торож қилмоқдалар. Рейд қатнашчилари ҳисоб-китоб пайтида 22,4 гектар майдон томорқа сифатида нормадан ортиқча ўзлаштирилганини аниқладилар. Бу ерлар ўз эгаси — колхозларга қайтарилди.

Янгиқўрғон районидаги «Ўзбекистон» колхози раиси М. Машарипов томорқа улашишда хотамтойлик қилмоқда. У: «берсам чўнтагимдан берармидим, колхоз ери-да», — деб таниш-билишларига, ўзига яқин одамларга нормадан ортиқча ерларни томорқага бераверган. Халқ назоратчилари ана шундай ерлардан 5,27 гектарини колхозга қайтардилар. Норин районидаги бир қатор хўжаликларда ҳам рейд пайтида нормадан ортиқча 13,4 гектар томорқалар кесилиб, колхозларнинг умумий фондига қўшилди. Чуст районидаги «Чуст», «Коммунизм», Учқўрғон районидаги «Ленинград», Уйчи районидаги Калинин номли колхозларда айрим кишилар ўзбилармонлик билан колхоз ҳисобидаги ерга уй-жой қуриб олмоқдалар.

Ер ҳақидаги қонунда ички хўжалик ҳисобига ўтган айрим ташкилотларга ўз эҳтиёжлари учун ердан фойдаланиш ҳуқуқи берилгани айтилган. Афсуски, бир қатор ташкилотларнинг раҳбарлари бу ҳуқуқдан шахсий манфаатлари йўлида фойдаланмоқдалар. Масалан, Чуст районидаги колхозлараро бўрдоқичилик базасининг директори А. Тошбоев ташкилотга бириктирилган уч гектар ерни 12 ходимга томорқа участкаси сифатида бўлиб берган. Рейд қатнашчиларининг талаби билан бу томорқалар яна ташкилот ҳисобига қайтарилиб, маккажўхори ва бошқа озуқа экинлари экилди.

Наманган, Поп ва Чуст районларида бундан икки-уч йил аввал турли мақсадлар учун бир қатор ташкилотларга колхозлардан ер олиб берилган эди. Шундан бери ана шу майдонларда экин экилмай ёки ҳеч нарса қурилмаётир. Халқ контроли органлари аралашгандан кейин ташлаб қўйилган 27,4 гектар ер ўз эгалари — колхозларга қайтарилди.

Айниқса, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги ва мелиорация министрлиги ҳамда Давлат ўрмончилик комитетига қарашли хўжаликларда ердан қониқарсиз фойдаланилмоқда. Задарё райони территориясидаги ўрмончилик хўжаликларига қарашли ерлар тафтиш қилинганида 9 гектар майдон чет кишилар қўлига ўтиб кетгани маълум бўлди. Ўрмончилик хўжалиги раҳбарларидан бунинг сабабини сўраганимизда, улар турли баҳоналарни рўкач қилиб кўрсатишди. Халқ назоратчилари бу ерни райондаги «Коммунист» колхози ва «Гулбоғ» совхози ихтиёрига ўтказдилар.

Область ўрмончилик хўжалиги раҳбарларининг масъулиятсизлиги сабабли Норин дарёси соҳилидаги «Ўрта орол» участкаси қаровсиз бўлиб қолган. Рейд қатнашчилари шу участкадан қишлоқ хўжалиги мақсадларида фойдаланиш масаласини кун тартибига қўйганларидан кейин 20 гектар майдон ўрмончилик хўжалиги ихтиёридан олиниб, Норин районидаги «Пахтакор» колхози ихтиёрига, Қорадарё оқимида жойлашган ва ташландиқ бўлиб қолган 18 гектарлик «Норинкапа» участкаси эса «Октябрь» колхозига, Норин райони территориясидаги ўрмон хўжалигига қарашли 6 гектар, Учқўрғон районидаги 10 гектар, Поп районидаги 67 гектар ташландиқ ерлар ҳам колхоз ва совхозларнинг ихтиёрига ўтказиб берилди. Қишлоқ хўжалиги оборотига киритилган бундай майдонлар жами 400 гектарни ташкил этади.

Рейд якунлари областдаги барча районлар халқ контроли комитетларида кўриб чиқилди ва район партия комитетлари ҳамда район ижроия комитетлари муҳокамасига ҳавола қилинди. Йиғилишларда айбдор шахсларга нисбатан тегишли жазо чоралари кўрилди.

Р. КАМОЛИДДИНОВ, — Наманган область халқ контроли комитетининг инспектори, Т. НУРИДДИНОВ, Ю. ЗЕМЛЯКОВ, — халқ назоратчилари, Т. СУЛАЙМОНОВ, — жамоатчи мухбир, О. ЖУМАНАЗАРОВ. — «Совет Ўзбекистони» мухбири.

РАССОМ ХАНДАСИ

Марҳамат районидаги «Электротехника» заводи (директори Г. Андриасов) мамлакатимиздаги 435 та турли корхона ва ташкилотларга маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома тузган эди. Бироқ, корхонада меҳнат унумдорлиги пастлиги ва белгиланган миқдорда маҳсулотлар ишлаб чиқарилмаётгани натижасида шартнома бажарилмаяпти. Заводга Владивосток, Пермь, Красноярск, Ленинград, Днепропетровск, Киев, Москва ва бошқа шаҳарлардаги корхоналардан кўплаб шикоятлар келмоқда.

(Хатлардан).

«Главташкентстрой»нинг «Ташинжстрой» бошқармасига қарашли 1- ва 7-ихтисослаштирилган бошқармаларида командировка қоидалари қўпол тарзда бузилмоқда. Ушланиб қолган материалларни тезроқ жўнатиш баҳонаси билан бу бошқармаларнинг бир қанча ходимлари давлат маблағи ҳисобига мамлакатимиздаги турли шаҳарларга командировка йўли билан бориб-келиб туришибди. Кейинги уч ой давомида бошқармада командировка учун 596 сўм ортиқча сарфланган.

(Хатлардан).

ТАНҚИДДАН СЎНГ

КАМЧИЛИКЛАР ТУГАТИЛДИ

Шу йил май ойида (1974 йил, 16 май) «Совет Ўзбекистони» газетаси «Халқ контроли саҳифаси»да «Андижанирстрой» трестига қарашли кўчма механизациялашган колонналарда кўп ускуналарнинг умри бекор ўтаётгани ҳаққоний танқид қилинган. Текширишда фактлар тўла тасдиқланди. Айбдор шахслар қаттиқ жазоландилар. Шунингдек, ускуналардан унумли фойдаланиш тадбирлари белгиланди. ДЭС-60 ва 100 киловатт қувватли трансформаторни қўшни ташкилотга топширдик. Бошқа ускуналар эса зудлик билан монтаж қилинмоқда.

М. ҒИЁСОВ,

«Андижанирстрой» тресги бошқарувчисининг ўринбосари.

* * *

163-қурилиш трестига қарашли Бухоро уйсозлик комбинатида меҳнат интизомининг бўшлиги, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарилаётгани тўғри танқид қилинган. («Совет Ўзбекистони», 1974 йил 16 май). Газета материали трест партия комитетида, комбинатнинг техника совети мажлисида, бригада, цех ва участкалар йиғилишларида муҳокама қилинди. Камчиликларни тугатиш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланди.

Н. РАЖАБОВ,

Бухородаги 163-қурилиш трести бошқарувчиси.

Ажаб савдолар

ЧЎТАЛ

Ниҳоят завод планни бажарди. Бажардигина эмас, ошириб бажарди. Урра! Қойил! Юзлаб одамларнинг гулдурос қарсаги цех деворларини зириллатиб юборди. Юзларда табассум. Табриклар.

— Заводнинг ҳамма илғор ишчилари, инженер-техник ходимлари пул билан мукофотлансин.

Корхона директори А. Сафаровнинг бу сўзлари нур устига аъло нур бўлди. Гап дегани бундоқ бўлибди. Узи ҳам заб директор-да. Бугунги ишни эртага қўймайдиганлардан. Мукофот тўғрисидаги буйруқми? Марҳамат. Ишқилиб, ҳеч ким эсдан чиқмасин. Рағбатлантириш — нозик масала, бирор одам унутилса, кўнгли қолиши мумкин. Бетончи Ажиниёзовга неча сўм ёзсак экан? Узи яхши ишлади, илғорлардан. Майли, унга 80 сўм. Хўжанафасов ҳам илғор, унга ҳам 80 сўм. Султонмуродов улардан орқада қолмайди, ёзинг, унга ҳам 80 сўм... Саксон сўм... Олтмиш сўм... Етмиш беш сўм... Мукофотланганларнинг рўйхати бир қулочга етди.

— Вой, шунча мукофот... Намунча? Бир қоп пул-у? — бош бухгалтер Ж. Суюнова қош чимирди.

— Ишлагандан кейин бир маза қилишсин-да. Бугундан кечиктирмай мукофотларни тарқатинг.

Қарс-қурс, қарс-қурс... Чўтнинг соққаси у ёқ-бу ёққа қарсиллаб бориб-кела бошлади. Ж. Суюнова айтганидек, мукофот пулларини жамлаб чиқса, бир қоп бўлади. Бош бухгалтер бу пулларни гўё ўзининг киссасидан тўлаётгандай юраги ачишиб кетди. Ажиниёзов ким бўлибди, битта бетончи-да. Саксон сўм мукофотмиш! Йўқ, қирқ сўм ҳам унга етади. Хўжанафасовга ҳам, Султонмуродовга ҳам...

У шундай деди-да, кассир Ж. Қурбонниёзовани чақирди.

— Мана, ведомость, — деди унга, — саксон сўм ёзилганларга қирқ сўмдан, олтмиш сўмликларга ўттиз сўмдан тўлайсан. Қолганини ўзимга олиб кел.

Ж. Қурбонниёзова ҳам бухгалтернинг айтганини қилди. Хуллас, саккиз кишига бериладиган 635 сўм ўрнига 305 сўм мукофот пули тўлади. Қолган 330 сўмни Ж. Суюновага қайтариб берди. Нега дейсизми? Бош бухгалтернинг айтишига қараганда улар ҳам жон куйдириб ишлашган эмиш. 330 сўмни шунинг учун чегириб қолибди. Бундай чўталлар Ж. Суюнова қўлининг кири, қанчадан-қанчаси келиб сарфланиб кетяпти. Бўлмаса у заводда ярим ставка ойлик билан ишлаган Ж. Тожимуродовга тўла маош ёзиб, ярмини чўнтакка уриб қолармиди. Шу йилнинг бошида завод директори А. Сафаровнинг тўрт кишини ишга қабул қилиш тўғрисидаги буйруғини қалбакилаштириб тагига яна икки кишининг номини ҳам ёзиб қўйидида маошини ўзи олди. Ҳеч ким буни билгани ҳам йўқ. Билмайди ҳам. Чунки заводдаги барча ҳужжатларни расмийлаштириш Ж. Суюнованинг қўлида. Хуллас, Нукус шаҳридаги силикат-бетон заводида ана шунақа ғалати савдолар бўляпти.

ҚУРИЛИШДА БИР ГАП БОР

М. Абдиреимовнинг жони-тани қурилиш. Мабодо биров унга «тила тилагингни» деса, ўйламай-нетмай «қурилиш кўпайсин» деб жавоб беради. — Ҳайрон бўлманг. М. Абдиреимов буни Қорақалпоғистон АССР совхозлар трестига қарашли қишлоқ қурилиши комбинатига директор бўлгани учун айтаётгани йўқ. Аслида комбинат қурилиш кўпайгани ёки озайганлигидан қатъий назар планларини бажариб турибди. Йўқ, директор бутунлай бошқа нарсани кўзда тутганидан шундай деяпти. Тушунмадингиз-а? Бўлмаса мен айтай, сиз қулоқ солинг.

Қурилиш дегани тахта, ғишт, ёғоч, цемент, шағал борингчи, арматура дегани. Жарақ-жарақ мўмай пул дегани. Ҳозир айни ёз бўлгани учун қурилишлар авжида. Уз манфаатини ўйлаган одам планини дўндириб, чўнтагини тўлдиради. М. Абдиреимов дегани ана шунақа одамлар тоифасидан. Гапимиз қуруқ бўлмасин учун фактларга мурожаат қилайлик. Комбинатда оҳак пиширадиган хумдон қуриладиган бўлди. Хумдон дегани бир корхона учун катта ва муҳим объект. М. Абдиреимов бош-қош бўлиб ишни катта қилиб юборди. Кўп ўтмай хумдон қуриб тугаллангани тўғрисида рапорт ҳам берилди. Комиссия уни қабул қилиб олди. Хўш, шу билан нима бўлибди, демоқчимисиз? Буёғига қулоқ солинг. Комбинат директори М. Абдиреимов ва бош инженер Б. Тўраев раҳбарлигида хумдон қурилиши учун 2675 сўмга ортиқча наряд ёзилиб, қурувчиларга «тарқатилди». Энди тушунгандирсиз М. Абдиреимовнинг икки гапнинг бирида «қурилиш кўпайсин» дейишининг сабабини?

Бундай сирли ишлар, албатта, ошна-оғайни, таниш-билишсиз бўлмайди Комбинат директори бунақа ишларга аввалдан тайёргарлик кўриб, атрофига офтобда қатиқ ялашган ошна-оғайниларини тўплади. С. Қувондиқов ана шулардан бири. У илгари «Каракалпакирсовхозстрой»нинг ишчилар таъминоти бўлимида омбор мудири бўлиб ишлаб, 12285 сўмни ўғирлаб, ковуши тўғриланган эди. М. Абдиреимов унинг жонига оро кирди. Қувондиқовни аввал Тахиатошдаги базага мудир қилиб олди. Кўп ўтмай у бу ерда ҳам эски қилиғини қилиб, 11,4 куб метр тахтани сотаётганида қўлга тушди. Буни қарангки, М. Абдиреимов бу гал ҳам ўзини ҳеч нарса сезмаганликка олди. Қўл қўлни ювади, деб шуни айтсалар керак-да. Бўлмаса директор ишлаб чиқариш техника бўлимининг бошлиғи С. Утебоевга қалбаки ҳужжат билан бир йўла 786 сўмни нақд тўлармиди? Комбинат бош бухгалтери К. Шариповнинг бир пайтда ўриндошлик йўли билан Нукус хореография билим юртида ва Қорақалпоғистон АССР Ўрмон бошқармасида тўла маош олиб бош бухгалтер бўлиб ишлашига йўл қўярмиди? Нима қилса ҳам орадан қил ўтмайдиган дўстлари. Шуларга иши тушиб туради, шулар орқали қалбаки ишларини расмийлаштириб, кўзга оппоқ бўлиб кўринишга уринади. Қорақалпоғистон АССР совхозлар трестига қарашли қишлоқ қурилиши комбинатида рўй бераётган бундай савдолардан ажабланмай бўладими?

Р. ТУРСУНОВ.

ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ШАЙМИСИЗ?

МАШИНА — ДЕҲҚОН ҚАНОТИ

СИРДАРЁ ОБЛАСТЬ БОЁВУТ РАЙОНИДАГИ А. С. ПУШКИН НОМЛИ СОВХОЗНИНГ АВГУСТ ОЙИДА ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИШ, ЙИҒИМ-ТЕРИМ МАВСУМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗИШГА ҚАРАТИЛГАН ТАДБИРЛАРИ.

Беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида республикамизнинг барча меҳнаткашлари қатори бизнинг совхозимиз коллективи ҳам Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилей йилини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Шонли юбилей йилида қишлоқ хўжалиги ва чорвачилик бўйича ўз зиммамизга олинган мажбуриятларни оширамиз. Жумладан, **бу йил она-Ватанга 14 минг тонна пахта етказиб берамиз, 1400 тонна сут, 350 тонна гўшт ҳамда бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштирамиз.** Чорвачиликни бу йил ҳар қачонгидан ҳам ривожлантирамиз, озуқа базасини мустаҳкамлаймиз. Сигирлар фермасини зотли бузоқлар ҳисобига кўпайтирамиз, **ҳар бир қорамолнинг тирик вазнини камида 600 килограммга етказиб гўштга топширамиз.**

Қишлов учун 3000 тонна дағал хашак жамғарамиз, 9 минг тонна силос, 1000 тонна сенаж бостирамиз ва яна 1000 тонна беда уни тайёрлаймиз, чорвачиликни комплекслаштириш механизмлар ва агрегатлар қувватидан унумли фойдаланиш ҳисобига маҳсулот бирлигига сарфланадиган маблағни камайтирамиз.

Чорвадорларимиз ва пиллакорларимизнинг ғайрати меҳнатлари туфайли ҳозирга қадар анча ютуқлар қўлга киритилди. **Давлатга пилла топшириш планини 128 процент қилиб бажардик. Шунингдек, ярим йилликда 152 тонна ўрнига 177 тонна гўшт топширдик, товуқлардан 90 минг ўрнига 140 минг дона тухум олиндир** ва ҳоказо.

Совхозимиз гарчи кўп тармоқли хўжалик бўлсада, лекин пахтачилик асосий соҳа ҳисобланади. Партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги туфайли, комплекс механизация шарофати ҳамда меҳнаткашларимизнинг фидокорлиги туфайли хўжалигимизда пахтачилик йил сайин ривож топмоқда. **Бу йил биз давлатга пахта топшириш бўйича беш йиллик планимизни ошириб адо этишга қарор қилганмиз.**

Ҳаммага маълумки, бу йилги об-ҳаво ниҳоятда мураккаб келди. Айниқса сув танқислиги туфайли кўпгина қийинчиликлар туғилмоқда. Шуларга қарамасдан хўжалигимиз деҳқонлари, механизаторлари фидокорона меҳнат қилишиб пайкаллардаги экинларнинг мўл-кўл ҳосил тўплашлари учун зарур бўлган шароитларни яратмоқдалар. Ҳозирги кунларда ғўзаларимиз ёппасига кўсаклаш даврига кирган. Ҳар туп кўчатда ҳозирнинг ўзидаёқ 5-6 тадан бўлиқ кўсак, 15-20 тадан гул ва шона бор. Бироқ ҳозиргача эришилган натижаларга маҳлиё бўлиб, хотиржамликка берилиш кайфиятидан йироқмиз. Мана август ҳам бошланди. Бу ой ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи, зарбдор ой ҳисобланади. Зиммадаги мажбуриятни ошириб бажариш учун ҳали ҳосил тўплаш йўлида кўп ишлар қилишимиз лозим. Йиғим-теримгача қолган вақтда парваришга янада зўр берамиз, **ғўза парваришини 1 сентябргача давом эттирамиз. Шу давр мобайнида ҳамма майдонларга яна камида икки маротаба комплекс ишлов берамиз, экинларнинг авжи пастроқ бўлган 300 гектарга яқин ердаги ғўзаларга эса уч маротаба комплекс ишлов берамиз.**

Ҳозирги кунларга қадар ғўзаларга 10 минг тонна минерал ва 15 минг тонна маҳаллий ўғит бердик. Бу ўтган йили берилган маҳаллий ўғитдан деярли беш маротаба кўп демакдир. Шунга қарамасдан яна камида экинларга 4 минг тонна чириган гўнг соламиз.

Тадбиркор деҳқонлар чеканкани вақтида ўтказишга катта аҳамият берадилар. Чунки энг яхши агротехника муддатида ўтказилган чеканка ҳосилдорликни 4-5 центнерга кўтаради. Терим машиналарининг унумли ишлаши учун қулай шароит яратилади. **Биз чеканкани 20 июлда бошлаган эдик. Ҳозирги кунларда совхозимиз далаларида 48 та чеканка қилиш агрегати унумли ишлаб турибди.** Биз июлнинг охиригача барча майдонларни сифатли чеканка қилиб қўямиз. Зарур бўлса баъзи майдонларда такрор чеканка ўтказамиз.

Бу йилги шароитда суғоришни оқилона ташкил этиш ҳар қачонгидан ҳам жиддийроқ аҳамият касб этмоқда. Айниқса ғўзалар қийғос кўсаклаб, гул ва шоналарини кўпайтираётган ҳозирги шароитда ўсимликнинг сувга бўлган талаби кескин ошмоқда, кейинги кунларда ҳароратнинг кўтарилиб кетиши эса бу талабни янада кучайтиряпти. Шунинг учун ҳам сувчиларни ҳар қачонгидан кўпайтирдик. **Ҳозир ҳар 8-10 литр сувга биттадан сувчи қўйганмиз, жами сувчиларни 250 кишига етказганмиз. Айниқса тунги суғоришга катта эътибор бераяпмиз.** Тунда суғорилган ғўзалар кундузи суғорилган ғўзаларга қараганда дуркун ўсяпти ва кўпроқ ҳосил тўплаяпти. Ҳозирги кунларда совхозимизнинг барча механизаторлари жонбозлик кўрсатиб ишлаяптилар. Ҳар бир универсал трактори билан кунига 8-10 гектар ердаги ғўза қатор ораларига ишлов берилаётир. Ғўза шохлари тез ривожланиб ҳосил тугунчалари кўпаяётган ҳозирги шароитда механизаторлардан эҳтиёткорлик билан иш олиб бориш талаб этилади. Шуни ҳисобга олиб, тракторларнинг иш агрегатларига тўсиқлар ўрнатганмиз. Ҳар бир механизатор ўзининг шахсий иш планига эга. Уларнинг ҳар бири август ойида бажарадиган ишини қатъий белгилаб олган. Ҳозиргача барча майдонлардаги ғўзаларга икки маротаба қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг пайдо бўлишига йўл қўймайдиган дорилар билан ишлов бериб чиқдик.

Ҳосил салмоғини белгилайдиган ҳал қилувчи даврда ғўза парваришини қизғин давом эттириш билан бир пайтда йиғим-теримни пухта тайёргарлик билан кутиб олиш ва уни уюшқоқлик билан зарур муддатда ўтказиш тадбирларини белгилаб чиқдик. Шу мақсадда қуйидаги ишлар амалга оширилади.

Юбилей йилида ҳар гектар ердан пландаги 25 ўрнига 40 центнердан ҳосил етиштирамиз ва давлатга 14 минг тонна пахта етказиб берамиз. Етиштирилган ҳосилнинг 95 процентини машиналар ёрдамида териб оламиз. Магомет Османов, Юсуф Аҳмедов ўртоқлар бошқарувчилик қилаётган бўлимларда эса ҳосилнинг ҳаммаси техника ёрдамида йиғиштириб олинади.

Машина теримини энг юқори натижага эришилган ўтган йилдагидан яна 3 минг тоннага кўпайтирамиз, ҳосилдорликни эса 7 центнерга оширамиз.

Бу йил 20 та янги икки қаторли машина сотиб олдик. Энди далаларимизда йиғим-терим пайтида жами 100 та терим машинаси ишлайди. Бу йил ҳар бир терим машинасида ўрта ҳисобда 130 тоннадан пахта теришга эришамиз. Аблямет Асанов, Риза Эмирусеинов, Олим Ризаев, Эргаш Ашурматов, Эргаш Зиёбоев сингари илғор механизаторларимиз эса икки қаторли машинада 180—200 тоннадан ошириб пахта териш мажбуриятини олишган. **Терим машиналаримиз сифатли ремонт қилиб қўйилди.** Механизаторларимиз бу йил 40 тага кўпайди. **Терим даврида 200 та малакали механизатор «зангори кема»ларни бошқарадилар, уларнинг иши икки сменада ташкил этилади. Шундай қилиб, йиғим-теримни узоғи билан 15 иш кунида тугаллаймиз ҳамда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейи нишонланадиган кунгача планни ҳам, мажбуриятни ҳам ошириб адо этамиз ва шонли байрамни ёруғ юз билан кутиб оламиз. Камида умумий ҳосилнинг 90 процентини биринчи сортга топширамиз, ҳар центнер пахтанинг таннархини ўтган йилдагидан 10 процентга камайтирамиз.**

Машина теримидан хўжалик катта фойда кўриши эндиликда ҳаммага маълум. Масалан ўтган йили бизнинг хўжалигимиз пахтачиликдан 1 миллион 110 минг сўм соф фойда олган эди. Бу йил эса камида 1,5 миллион сўм соф фойда олишни мўлжаллаяпмиз.

Биз энг қулай агротехник шароитда дефолиацияни ўтказамиз ва барча майдонларда ғўза баргларининг сифатли тўкилишини таъминлаймиз. Йиғим-теримга вақтида киришамиз ҳамда **биринчи теримдаёқ ҳосилнинг 65-70 процентини териб оламиз.**

Терилаётган пахтани пешма-пеш ташиб туришга 300 та тележка, 40 та транспорт тракторлари сафарбар этилади, уларнинг ҳаракати терим машиналарининг ишлари билан уйғунлаштирилади. Терим машиналарининг иши бу йил ҳам группа усулида ташкил этилади. Ҳар бир группада 4-5 тадан машина бўлади. Жами совхоз далаларида 21 та группа ишлайди. Пахта терими даврида 10 та кўчма устахона механик ҳайдовчилар хизматида бўлади. Уларда 4 та токарь, 20 та слесарь, 14 та механик иш олиб боради. Пахта тайёрлаш пункти қошида эса тележкалар ҳамда транспорт тракторларини ремонт қилиб турадиган махсус ремонтчилар бригадаси ташкил этилади.

Совхоз дирекцияси, партия комитети, ишчилар ҳамда комсомол комитетлари терим илғорларини рағбатлантириб бориш учун мусобақа шартларини ишлаб чиқдилар. Бунга асосан етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини қўл кучи ишлатмасдан машиналарда териб олган ва ялпи ҳосилнинг 90 процентини биринчи сортга топширган бўлимга кўчма Қизил байроқ билан илғорларни рағбатлантириш учун 2 минг сўм пул берилади. Ана шундай натижаларни қўлга киритган бригадаларга эса «Пахтачиликни комплекс механизациялаштирилган энг яхши бригада» деган вимпел топширилади ва йиғим-терим илғорларини рағбатлантириш учун 300 сўм пул берилади. Шунингдек, пахта тайёрлаш планини 5 октябргача бажарган, ҳосилни 100 процент машинада териб олиб, унинг 90 процентини биринчи сортга топширган бўлимга илғорларни рағбатлантириш учун 1500 сўм, пахта топшириш планини сентябрь ойида бажарган ва ҳосилнинг ҳаммасини машинада териб олган бригадаларга вимпел билан 200 сўм пул берилади. Йиғим-терим даврида 150-200 тонна пахта терган механик ҳайдовчилар учун 200 сўмдан, 200-250 тоннадан пахта терган механизаторларга эса иш ҳақи ва йиллик даромадидан ташқари 300 сўмдан қўшимча мукофот берилади.

Совхозимизнинг барча меҳнат аҳли юбилей йилининг улкан хирмонини бунёд этиш ва шонли байрамни ёруғ юз билан кутиб олиш учун ўзларининг бор кучларини сарфлайдилар.

Бу тадбирлар А. С. Пушкин номли совхоз дирекцияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг умумий йиғилишида муҳокама этилди ва бир овоздан қабул қилинди.

Коллективнинг топшириғига мувофиқ:

Ш. ТЕТУЕВ, совхоз директори, **Ш. ОБЛОҚУЛОВ,** партия комитетининг секретари, **Х. БЎРОНОВ,** ишчилар комитетининг раиси, **А. ЭРМАТОВ,** комсомол комитетининг секретари, **Р. СУВОНҚУЛОВ,** бош агроном, **Э. КЕМАЛОВ,** бош ирригатор, **В. ГОРБУНОВ,** бош инженер.

Область Советининг депутати Буойша Усмонова Жиззах районидаги Алишер Навоий номли колхозда комсомол-ёшлар бригадасига раҳбарлик қилади. Ўтган йили бригада аъзолари ҳар гектар майдондан 40 центнердан «оқ олтин» олишди. Бригада коллективининг юбилей йили марраси эса 45 центнер. Ҳозир бригада азаматлари ғўза парваришига зўр беришяпти. Суратда (чапдан): илғор механизатор Б. Муқимов, бригада бошлиғи Б. Усмонова ва сувчи А. Абдуллаев ўртоқлар пахтазорда.

С. Маҳкамов фотоси.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ДЎСТЛИК ҚУДРАТИ

Ўзбекистон ССРнинг Қарши ва Тожикистон ССРнинг Регар районлари меҳнаткашлари ленинча интернационал дўстлик туйғусини ардоқлаб, саноат ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, фан, техника, маданиятни беқиёс гуллаб-яшнатиш борасида фидокорона кураш олиб бормоқдалар. Яқинда шу икки районда чиқадиган **«Коммунизм алангаси»** ва **«Ленин йўли»** газеталарининг қўшма сони чиқди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси, Тожикистон ССР ва Тожикистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб чиқарилган бу сон халқларимизнинг интернационал дўстлигига бағишланди. Унда Қарши ва Регар районлари меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун кураши ва ютуқлари ҳақида ҳикоя қилинади. Газетада қизиқарли мақолалар, лавҳа ва корреспонденциялар босилган. Ҳар иккала газета ўзининг қўшма сонини энг муҳим мавзу — дўстликка бағишлаб ибратли иш қилган.

ЧЕТ ЭЛ янгиликлари

ПОЛЯК ДЎСТЛАРГА ТУҲФА

ВАРШАВА, 29 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Польша қайта тикланганлигининг 30 йиллигига бағишланган тантаналар вақтида Польша — Совет дўстлиги жамиятига Ленинград чинни заводининг заршунос усталари ясаган, Москва тасвири туширилган катта вазани шахсий туҳфа қилиб қолдирган эди. Л. И. Брежневнинг бу туҳфаси бугун Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари, Польша — Совет дўстлиги жамияти бош правлениесининг раиси Я. Шидлякка иккала мамлакат ўртасидаги дўстона алоқаларни мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссасининг эътирофи сифатида тантанали вазиятда топширилди.

Жамиятнинг шаҳар ва қишлоқдаги 55 минг бошланғич ташкилоти номидан, шунингдек СССР дўстлари мактаб тўгараклари номидан ва жамиятнинг коллектив аъзолари бўлган энг катта корхоналар номидан Я. Шидляк қимматли туҳфа учун ҳамда Польша — Совет дўстлиги жамиятининг СССР халқлари билан дўстлик ва қардошликни мустаҳкамлаш борасидаги ишига юксак баҳо берилганлиги учун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневга самимий миннатдорчилик билдирди.

УЧ ЙИЛ ЯКУНЛАРИ

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 1971 йил июлида бўлиб ўтган XXV сессиясида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларининг ҳамкорлигини янада чуқурлаштириш ва такомиллаштириш ҳамда социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш комплекс программаси қабул қилинган эди.

Ўтган уч йилнинг якунлари шуни кўрсатдики, шу қисқа муддат ичида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иқтисодий интеграция йўлидан анча олға силжидилар. Бу эса иқтисодий ривожланишга самарали таъсир қилди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларининг ялпи маҳсулоти умуман тахминан чорак баравар, шу жумладан Болгарияда 32, Венгрияда 21, ГДРда 20 процент, МХР ва Польшада учдан бир ҳиссадан кўпроқ, Руминияда эса 43 процентдан зиёд, СССРда 24 ва Чехословакияда 21 процент кўпайди. Шу йиллар мобайнида ривожланган капиталистик мамлакатларда саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши атиги 17 процент бўлди.

Комплекс программани амалга оширишдаги асосий бўғин — план фаолияти соҳасидаги ҳамкорликдир. Бу ҳамкорлик мунтазам равишда ва узлуксиз амалга оширилмоқда. Экономика, фан ва техниканинг энг муҳим тармоқларига доир прогнозларни ишлаб чиқиш тобора каттароқ аҳамият касб этмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларининг 1976—1980 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик планларини мувофиқлаштириш ишининг биринчи босқичи тугалланди. Кенгаш фаолиятида биринчи марта кўп томонлама интеграцион тадбирларнинг келишиб олинган беш йиллик планини ишлаб чиқишга киришилди.

Ишлаб чиқаришни халқаро миқёсда ихтисослаштириш ва кооперациялаш комплекс программани амалга оширишнинг ҳал қилувчи соҳаларидан биридир. Энди узоқ муддатли битимлар ва шартномаларда иқтисодий, ишлаб чиқариш, савдо-сотиқ ва бошқа соҳаларнинг ҳамма масалалари бутун комплексини ҳал этиш кўзда тутилмоқда. Машинасозлик, озиқ-овқат саноати, қишлоқ хўжалиги соҳасида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш тўғрисида, атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш ҳақида 11 та кўп томонлама битим имзоланди. Халқаро «Интератомэнерго», «Интертекстильмаш», «Интерэлектро» хўжалик бирлашмалари тузилди.

Социалистик интеграция капиталистик интеграциядан мутлақо фарқ қилади. Социалистик интеграция капитализм шароитидаги ҳар қандай халқаро иқтисодий гуруҳларга хос зиддиятлардан мусаффо бўлиб, ҳар бир халқ ва давлатнинг суверен ҳуқуқларини ҳурматлашга асосланган.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги мамлакатлар моддий ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари хусусида капиталистик «тўққиз давлат»дан анча ўзиб кетмоқдалар. Чунончи, бултур улар «Умумий бозор»га нисбатан 200 миллиард киловатт-соат электр энергиясини, 28 миллион тонна пўлатни, 12 миллион тонна цементни кўпроқ ишлаб чиқарди. Хом ашё ва ёқилғининг энг муҳим турларини қазиб олишда ҳам Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари жуда устунлик қилмоқдалар.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларининг иқтисодий ривожи халқнинг доимо ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш — социалистик ишлаб чиқаришнинг бош мақсади эканлиги ва бу мақсад муваффақиятли равишда рўёбга чиқарилаётганлигидан яққол далолат беради.

В. СЕРЕБРЯКОВ, (ТАСС).

КИПРДАГИ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ, 29 июль. (ТАСС). Бу ерга келаётган хабарларга қараганда, Кипрдаги вазият жиддийлигича қолмоқда. Никозияда ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида «ЭОКА-2» яширин террористик ташкилот қуролли аъзоларидан анчагина киши ҳаракат қилмоқда, реал ҳокимият республиканинг қонуний ҳукуматига қарши курашаётган исёнчилар қўлида қолмоқда.

Информация агентликларининг хабар беришича, Туркия қўшинлари мамлакатнинг шимолидаги Кирения районида ўзлари эгаллаган плацдармларни кенгайтириб, шаҳардан 10 километрча шарқда соҳилдаги позицияларни эгаллаганлар. Бу районда кечаси ва эрталаб айрим отишмалар бўлганлиги эшитилиб турган, солдатлар ва ҳарбий анжомларни ташиган автомашиналарнинг қатнаши кузатилган.

Никозияда ҳаёт нормал изга тушаётганлигини кўрсатувчи баъзи аломатлар пайдо бўлган. Бир қисм озиқ-овқат магазинлари очилган ва кўчаларда гавжумлик ҳукм сура бошлаган. Шу билан бирга шаҳарда нон ва бошқа асосий озиқ-овқат маҳсулотлари етишмаётганлиги сезилмоқда. Уруш ҳаракатлари рўй берган районлардан қочган кишилар учун озиқ-овқат маҳсулотлари ва кийим-кечак тўплаш давом этмоқда.

1135 кишидан иборат БМТ мадад кучларининг оролга етиб келганлиги хабар қилинади.

ЧИЛИ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК

✦ БУДАПЕШТ. Бу ерда Венгрия ёшларининг Чили халқи билан бирдамлик митинги бўлди. Митингда кўп киши қатнашди. Чили Компартияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзоси, Чили Коммунистик ёшлари Марказий Комитетининг бош секретари Гладис Марин минбарга чиққанида ҳамма уни қизғин табриклади.

Митингда Венгрия Коммунистик ёшлар союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Ласло Мароти нутқ сўзлади. У ўз нутқида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Венгрия ёшлари Чилидаги фашист ҳарбий хунтасининг ҳаракатларини кескин қораламоқдалар ва бу мамлакатдаги сиёсий маҳбуслар дарҳол озод қилинсин, конституцион ҳуқуқлар ва демократик эркинликлар тиклансин, деб талаб этмоқдалар.

Митингда Гладис Марин сўзга чиқди. У Чили халқи билан бирдамлик катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади ва Чили халқининг ҳарбий хунта фашист террорига қарши олиб бораётган кураши Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик мамлакатлар томонидан қўллаб-қувватланаётганлигига юксак баҳо берди. «Қонли террор Чили ватанпарварларининг курашини тўхтата олмайди, — деди у, — турмалар ҳам, қамоқ лагерлари ҳам Чили ватанпарварларини чўчита олмайди!».

✦ БЕРЛИН. Германия Либерал-демократик партиясининг марказий бошқармаси Чилидаги фашист хунтасининг қонли террорига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдирди. Германия Демократик Республикаси либерал демократларининг яқинда Карл Марксштадтда ўтказилган мажлисида қабул қилинган баёнотда Чилидаги барча сиёсий маҳбуслар дарҳол озод қилинсин, деб талаб этилади. Бу баёнотда Германия Либерал-демократик партияси Чили халқи билан бирдам эканлиги яна бир бор таъкидлаб ўтилади.

✦ ЛЮКСЕМБУРГ. Бу ерда «Эркин Чили» комитети Чили демократлари репрессия ва суд қилинаётганлигига қарши норозилик билдирди. Комитет Люксембург парламенти депутатлари палатасининг раиси А. Веенкелга мактуб юборди. Комитет бу мактубида уни Чили маъмурларидан Халқ бирлиги раҳбарларини дарҳол озод қилишни талаб этишга даъват қилади.

Луис Корвалан ва Халқ бирлигининг бошқа сиёсий арбоблари, дейилади мактубда, конституцияга мувофиқ инсонпарвар ва адолатли жамият барпо этиш учун курашдилар. Уларни ҳарбий трибунал судига топшириш йўлидаги уринишлар қонунга тамомила хилофдир.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **ВЕНА. Австрия матбуотида босилган маълумотларга қараганда, мамлакатда шу йил 7 июлдан 20 июлга қадар автомобиль йўлларида 3.949 фалокат рўй берган. Бунинг натижасида 86 киши ўлган ва 2.278 киши жароҳатланган.**

◆ **РИМ. Ҳар йили ёз фаслида Италия шаҳарларига келиб турадиган туристлар сони анча қисқарди. Шу йил июль ойида бу мамлакатга келган туристлар сони 1973 йилнинг шу ойидагига нисбатан 20 процент камайди. Инфляциянинг ўсиб бораётганлиги, озиқ-овқат маҳсулотларининг қимматлашганлиги, энергетика танглиги давом этаётганлиги бунга сабаб бўлди.**

◆ **ДЕҲЛИ. Ҳиндистон план комиссияси мамлакатни ривожлантириш бешинчи беш йиллик планини бажариш даврида шарқи-шимолий районларни ривожлантириш учун 11 миллиард рупия ажратишни маъқуллади. Бешинчи беш йиллик план шу йил 1 апрелдан амалга оширила бошланди.**

◆ **ТРИПОЛИ. Ливия Араб Республикаси Министрлар Кенгаши ҳузурида аҳоли ўртасида саводсизликни тугатиш масаласи билан шуғулланувчи махсус комитет тузилди.**

(ТАСС).

НАРХ-НАВО ЎСМОҚДА

Капитализм мамлакатларида қимматчилик авж олмоқда. Бу ҳол меҳнаткашларни янада оғир мусибатларга дучор қилмоқда. Масалан, саноатда банд бўлган ва «ўртача» иш ҳақи оладиган америкалик ишчининг реал иш ҳақи кейинги йил мобайнида 5 процент камайди. АҚШ меҳнат министрлиги шу ҳақда хабар берди. Қимматчиликнинг тўхтовсиз авж олиб бораётганлиги Америка меҳнаткашларининг моддий аҳволни мушкуллаштираётган асосий сабабдир.

Германия Федератив Республикаси матбуотида босилаётган хабарлар ҳам шуни яққол исбот этади. Ана шу маълумотларга қараганда, Ғарбий Германия меҳнаткашларининг баъзи отрядлари кейинги йилда қаттиқ кураш олиб бориб, иш ҳақининг бир мунча оширилишига муваффақ бўлган эдилар. Озиқ-овқат маҳсулотлари ва истеъмол моллари нархининг, шунингдек квартира ҳақи ва хизмат ҳақининг ошиб бораётганлиги иш ҳақини ошириш соҳасида қўлга киритилган муваффақиятларни чиппакка чиқариб қўйди. Хўжалик министрлигининг статс-секретари К. О. Шлехт бундай деди: Германия Федератив Республикаси ҳукуматининг маълумотларига қараганда, бу йил Германия Федератив Республикасида нарх-наво 8 процент кўтарилади.

Мамлакатда 1 июлдан бошлаб почта тарифлари, шунингдек телефондан фойдаланиш ҳақи 15-20 процент ошди. Бундан бир қанча вақт илгари темирйўл тарифлари ҳам оширилган эди. Бундан ташқари, «Райнише пост» газетасининг ёзишича, Германия Федератив Республикасида электр энергия ва газдан фойдаланиш ҳақи ҳам кескин суратда ортади.

Франция экономика ва молия министрлигининг маълумотларига қараганда, бу мамлакатда июнь ойида нарх-наво 1,1 процент кўтарилган. Озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари ҳам қимматлашиб кетди. Расмий маълумотларга қараганда, 1974 йилнинг биринчи ярмида мамлакатда нарх-наво 8,1 процент кўтарилган.

Бош министр маҳкамасининг бошлиғи Т. Косака министрлар кабинетининг бу ерда ўтказилган мажлисида бундай деди: Японияда истеъмол қилинадиган моллар нархи бундан буён ҳам кўтарилаверади. Кейинги йил ичида мамлакатда нарх-наво қарийб 24 процент ошди. Сабзавот, балиқ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи кескин суратда кўтарилди. Бош министр маҳкамаси ҳузуридаги статистика бюросининг маълумотларига кўра, кейинги тўрт йил ичида Японияда тирикчилик қилиш 50 процент қимматлашган.

Бельгияда 1 августдан бошлаб бензин ва мазут нархи ўрта ҳисобда 8 процент оширилажаги эълон қилинди. Газ нархи ҳам 15 процент кўтарилади.

(ТАСС).

Ўзбекистон бўйлаб...

● ҚАШҚАДАРЁ область комсомол комитети колхоз ҳаракатининг ветерани, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Чўли Бегимқулов номидаги совринни таъсис этди. Қарши даштидаги қўриқда ташкил этилган биринчи совхозга унинг номи берилган. Соврин маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш учун ўтказилаётган мусобақада энг яхши натижаларга эришган бригадаларга [illegible]

Китоб, Шаҳрисабз ва Яккабоғ районларидаги комсомол-ёшлар бригадаларида маккажўхори баравж ўсмоқда. Маккажўхори экилган кўпгина майдонларда ҳозир бўлиқ сўталар пайдо бўлди.

● ЎЗБЕКИСТОН Чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг селекциячилари етиштирган туксиз донли сулини ҳақли [illegible] **кенг қўлланилади. Шу озуқа билан боқиладиган ёш моллар одатдагидан кўра анча тез семиради.**

● ФАРҒОНА области сут соғувчиларидан қайси бири сигирларни машинада соғиш маҳоратини яхши эгаллаган! Бу саволга энди аниқ жавоб бериш мумкин. Бағдод районидаги «Большевик» колхозининг сут соғувчиси Тожихон Мухлисова [illegible]

● НАВОИЙ шаҳридаги 1-темир-бетон буюмлари заводи [illegible] **Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига қабул қилган социалистик мажбуриятини бажарди. Йил бошидан буён топшириққа қўшимча суратда сал кам юз куб метр йиғма темир-бетон ишлаб чиқарилди.**

Бир қанча сермеҳнат жараёнларнинг механизациялаштирилганлиги бу муваффақиятга эришишга ёрдам берди. Қолипларни тозалаш ва мойлаш линияси ишга туширилди. Бу эса ана шу операцияда меҳнат унумдорлигини бир ярим баравар ошириш, айни бир вақтда қолип[illegible]

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

Область шаҳарлари

АНГРЕН

Янги-янги социалистик шаҳарларнинг ташкил этилиши она-Ватанимиздаги бой табиий бойликларнинг очилиши билан ҳам қисман боғлиқдир. [illegible] рух, мис, қалай, темир рудаси, олмос, нефть, кўмир, газ конлари очилиб, у ерларда [illegible] шаҳарлари қад кўтармоқда. Бу шаҳарларнинг бунёд этилиши кўп миллатли совет [illegible] дўстона [illegible] меҳнати самарасидир. Ангрен ана шундай шаҳарлардан биридир. Унинг бу номни олганига чорак аср бўлди. Эндиликда бу шаҳар Ўзбекистоннинг [illegible] саноат марказларидан бирига, [illegible] айланиб бормоқда.

Оҳангарон водийсининг географик ва иқтисодий шароити, қазилма бойликлари саноатнинг бир неча соҳаларини кенг ривожлантиришга жуда катта имконият яратиб бермоқда. Оҳангарон водийсининг гўзал манзараси, хуш ҳавоси, тоғ-тошлари, дарё ва ирмоқлари кишини мафтун этади.

Бу ерда кўмир разрези ва шахтаси, ГРЭС, цемент ва ғишт заводлари, темир-бетон, химия заводлари, [illegible] ва сут заводлари, гўшт комбинати, қурилиш ва транспорт ташкилотлари ишлаб турибди.

Ангренда олтин қазиб чиқариш ва уни саралаш саноати тез суръатлар билан бунёд этилмоқда. [illegible]

[illegible] сиз ривожланиши туфайли меҳнаткашларнинг моддий ва маданий фаровонлиги тобора яхшиланиб бораётир. Савдо ва овқатланиш корхоналари тармоқлари тез ривожланмоқда, маиший хизмат кўрсатиш савияси ўсмоқда. Ҳозир Ангренда 5 та маданият уйи, 6 та клуб, 16 та кутубхона, 5 та маданият ва истироҳат боғлари, 8 та [illegible] кинотеатр бор. [illegible]

[illegible] битириб чиқди.

Саноатлашган Ангреннинг меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун фидокорона кураш олиб бориб, беш йилликнинг учинчи йилида катта ютуқларни қўлга киритдилар. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш бўйича уч йиллик план 15 ноябрда, 1973 йил плани эса 14 декабрда адо этилди. [illegible]

[illegible]

Х. УМАРОВ,
Тошкент область Давлат педагогика институтининг доценти.

И. АҲМЕДОВ,
Ангрен шаҳар Советининг бўлим мудири.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — **МОСКВА.** 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 13.30 — **Юлька** (бадиий фильм). 17.40 — **ТОШКЕНТ.** 17.45 — Тележурнал. 18.15 — Тошкент — Олмаота мусобақаси. 18.45 — «Ахборот». 19.00 — **Футбол:** «Пахтакор» — «Динамо» (Тбилиси). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — **ТОШКЕНТ.** Фильм-концерт. 11.25 — **Оқ флюгер** (бадиий фильм). 16.35 — **МОСКВА.** 16.40 — Шахмат мактаби. 17.10 — Фан оламида. 17.40 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 18-серияси). 18.40 — Почтальон ва почта. 18.55 — Янгиликлар. 19.05 — Жаҳон халқлари ижоди. 19.35 — **Расул Гамзатов** (телефильм). 20.05 — **Тунги меҳмон** (телеспектакль). 20.45 — Ёшлар программаси. 22.00 — **ТОШКЕНТ.** Касбим — фахрим. 22.30 — «Сиҳат-саломатлик». 23.00 — Нафосат оламида. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Фильм-концерт. 19.55 — **Зареченсклик куёвлар** (бадиий фильм). 20.35 — Ҳужжатли кино экрани. 20.55 — **Кундузги сеансга икки билет** (бадиий фильм).

1 АВГУСТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — **МОСКВА.** 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — Ёшлар ижоди. 13.00 — «Костёр». 13.30 — Қишлоқ учрашувлари. 14.05 — Жаҳон халқлари ижоди. 17.50 — **ТОШКЕНТ.** 18.00 — Мультфильм. 18.15 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.45 — **Муҳаббат ёдгори** (телеспектакль). 20.05 — «Ахборот». 20.20 — Беш йиллик муддатидан илгари (Москва). 20,50 — «Ахборот». 21.10 — Август — зарбдор ой. 21.30 — Сиз ёқтирган қўшиқлар. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қорақалпоғистон телевидениесининг кўрсатувлари. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — **ТОШКЕНТ.** 11.35 — **Кумуш карнайлар** (бадиий фильм). 16.50 — **МОСКВА.** 16.55 — Тележурнал. 17.25 — Китоблар оламида. 17.55 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 19-серияси). 18.55 — «Колокольчик» театри. 19.10 — Янгиликлар. 19.20 — СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. Г. Афанасьев телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 19.50 — Фильм-концерт. 20.20 — Спорт кўрсатуви. 20.50 — Бадиий фильм. 22.00 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — МОСКВА. Балет ҳақида. 23.50 — Чим устида хоккей бўйича СССР чемпионати. «Фили» (Москва) — «Динамо» (Олмаота). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — **Йўл** (телефильм). 20.00—Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.50 — Эстрада концерти. 21.25 — **Узоқ изланиш** (бадиий фильм).

ИЛҒОР ТАЖРИБА — ОММАГА

«СУВ ЎТИ ФАБРИКАЛАРИ»

Фарғона областининг Тошлоқ районидаги ўн бир хўжаликнинг ҳаммасида хлорелла-оксил, витамин ва микроэлементларга бой бўлган сув ўти ишлаб чиқарадиган ускуналар қуриб битказилиб фойдаланишга топширилди. Бу ускуналарнинг ҳар бири охур ва автопоилкаларга ҳар куни ўн тонна тўйимли кўкат етказиб бермоқда.

— Тошлоқ райони областда тўртинчи бўлиб барча хўжаликларда «сув ўти фабрикалари» қурилишини тугаллади, — деди Фарғона область қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи И. Қодиров ЎзТАГ мухбирига. — Бувайда, Бағдод, Ленинград районларининг колхоз ва совхозлари ҳозирданоқ шундай устахоналарга эга бўлди. Ҳозир областда шундай устахоналардан 54 таси ишлаб турипти. Яна қирқтасини қуриш тугай деб қолди.

Фарғона области хлорелла ишлаб чиқаришда пешқадамлик қилмоқда. Бу ерда биринчи ускуна яқиндагина — бултур кузда қурилганлигига қарамай республикада унга тенг келадиган область йўқ. Биринчи ускуна қурилган пайтларда Бувайда районидаги колхозлараро бўрдоқичилик базасига турли жойлардан хўжалик раҳбарлари, чорвадорлар, қурувчилар келишган эди. Улар «хлорелла фабрикаси»нинг қандай ишлаши билан танишдилар, мутахассисларнинг лекцияларини тингладилар. Колхозлараро қурилиш ташкилотлари шундай ускуналарни қуриш учун жуда тезлик билан бажариладиган буюртмалар қабул қилишди.

Фермаларда шундай сув ўти озуқага аралаштирилиб водопровод суви билан автопоилкаларга берилганда ҳар бир молнинг бир суткадаги семириш вазни пландан ташқари 170 граммга етказилди, соғилиб олинадиган сут анча кўпайди.

Хлорелла ипак қуртига ҳам манзур тушди. Бултур тўққизта хўжаликда тажриба сифатида қурт боқиш олдидан тут баргига хлорелла қўшиб берилди. Натижада ҳар қути қурт уруғидан, аввалгига қараганда беш-ўн килограмм пилла кўп олинди.

Фарғона областида келгуси йили қолган чорвачилик фермалари ва бўрдоқичилик базаларида ҳам хлорелла ишлаб чиқарадиган установкалар қуриш мўлжалланган. Уларнинг умумий қуввати бир суткада 1200 тоннадан зиёд кўкат ишлаб чиқаришга етади.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлиги коллегияси фарғоналикларнинг хлореллани ишлаб чиқаришга жорий этиш тажрибасини маъқуллаб, бу тажрибани республикадаги барча областларда кенг ёйишни тавсия этди.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

Сабзавот ва мева консервалари

Иштихон районидаги «Халқобод» колхозида Самарқанд мева консерва заводининг филиали ташкил этилди. Помидор, олма ва узум бевосита колхоз полизлари ва боғларидан келтирилмоқда. Йил охиригача икки миллион шартли банка консерва тайёрланади.

Ўлкашунослик музейи

Вобкент районидаги «Коммунизм» колхозида ўлкашунослик музейи ташкил этилди. Музейдаги бўлимлардан бирига уй — рўзғор буюмлари, қўлда тўқилган дағал газламадан тикилган эркак ва аёллар тўн ва пешматлари қўйилган. Революциягача деҳқонлар шундай кийимда юрар эдилар. Бу ерга шунингдек омоч, кетмон, ип йигириладиган чарх ҳам қўйилган. Музей стендлари Бухорода коллективлаштиришни амалга оширишда катта иш қилган кишилар ҳақида ҳикоя қилади.

Ўқув йилига тахт

Қизилтепа районидаги 32 та мактабнинг ҳаммаси Бухоро областида биринчи бўлиб янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди. Мактаблар капитал ва жорий ремонт қилинди, 12 та қўшимча синфхоналари қурилди.

Ўқув кабинетлари ҳам тайёрлаб қўйилди, 15 та медицина пункти қайтадан тузилди, спорт майдончалари тартибга солинди. Ўқувчилар кўргазмали ўқув қўлланмаларини ремонт қилишди.

Мактабларни оталиққа олган «Зарафшон» совхози коллективи, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси, «Октябрь 50 йиллиги» паррандачилик фабрикаси, «Партия XXII съезди», «Москва», «Бухоро» колхозларининг коллективлари мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда катта ёрдам беришди. Улар фақат мактаб биноларинигина эмас, балки қишлоқ ўқитувчиларининг 200 дан ортиқ квартирасини ремонт қилишда ҳам кўмаклашдилар.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

Ўлкамиз ноз-неъматлари

ҚОВУН САЙЛИГА МАРҲАМАТ

Хушбўй бир ҳид келмоқда. У қайдан? Полизлардан, полизлардан. Бу амирларни лол қолдирган машҳур «амири».

Тонгда полиз ичра сопқонча отилгандай бўлди. Бу не синоат? Не мўъжиза? Бу «оқноввот» — тонги шабнамда ўз бўйи бағрига тўплаган ширасини сиғдиролмай, чирсиллаб ёрилди... Мана бу «қизил новвот», мана бу «бўри калла». Мана, анжирдай эзилган «оқ майиз». Мана бу шафтолидай ҳил-ҳил пишган «нўкча», «босволди»... Булар тилими тилни ёрар қовунлар, деҳқон мўъжизаси, деҳқон меҳри-муҳаббатининг рамзи.

Мана бу машҳур «мармар» тарвузи. Бу «юпқа пўчоқ», бу «хандонлаб», бу эса қирмизи тарвузлар султони — «чинни» тарвуз.

Марҳамат, энди сизни уларнинг ижодкори билан таништирай. Улар серқуёш республикамизнинг турли тарафида-тўрт томонида ҳам бор. Уларнинг номи Хоразмда машҳур, Мирзачўлда таниқли, Фарғонада ибратли, Андижонда номдор, Наманганда суюкли... Оддий тупроқдан шакар ундирган мана шу қадоқ қўллар эмасми? Сувнинг ҳар қатрасини чақмоқ қандга, оқ наввотга айлантирган ана шу саховатли инсон эмасми? Чексиз полизларда ҳадсиз-ҳисобсиз ҳосил ундирган мана шу беором қалб эмасми? Бу қалбнинг яна бир буюк ҳислати бор. У элга ва Ватанга чексиз ва чўнг, узилмас ва бузилмас муҳаббат риштлари билан боғланган. Бу шубҳасиз. Зероки бундай муҳаббатсиз муштдайгина бир қалб бунчалар саховатли, бунчалар танти, бунчалар мўъжизакор бўла олармиди?

Чўл-биёбонлар қуёшида, саратон тиғида сийнаси кўмирдан ранг олиб, залварли кетмондан кафтларига қадоқ кўчган ва лекин, элга, Ватанга ҳоли-қудрат тўёна тортиқ қилиш ишқида ёнган ёниқ қалб, шундай заҳматкаш инсон шаънига минг офарин, минг бора таъзим!

Дўстлар, қовун сайлига марҳамат!

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

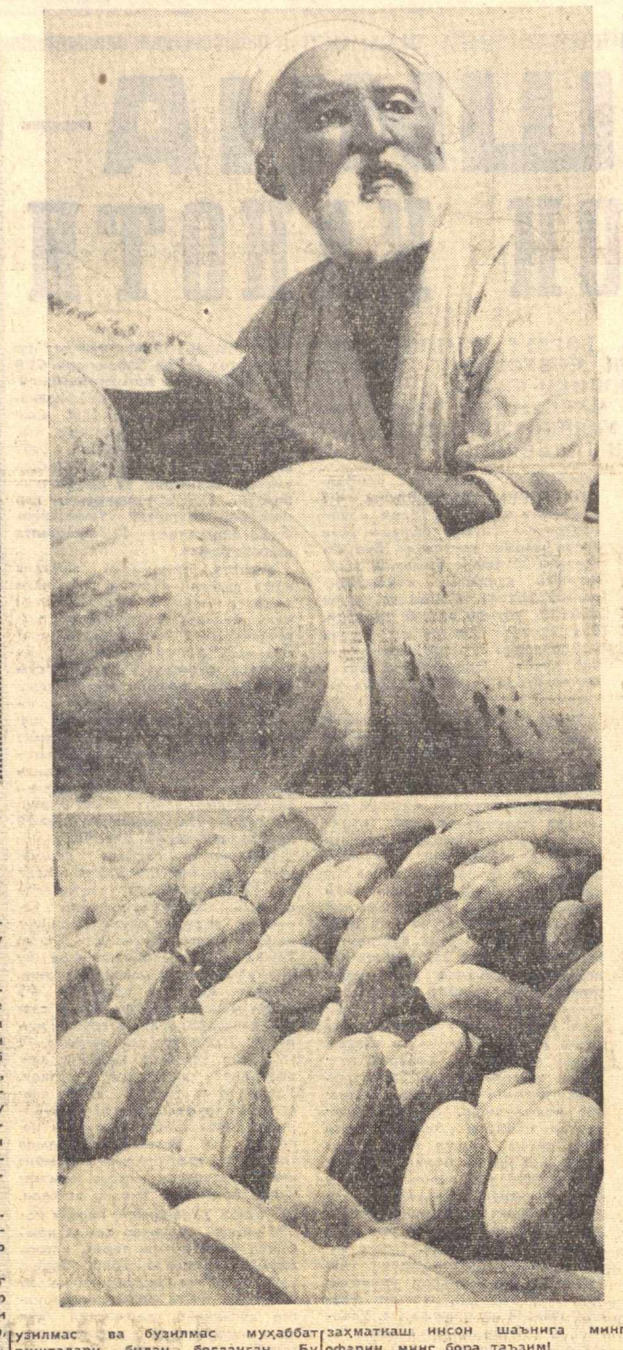

Суратда: Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз деҳқони, республиканинг машҳур полиз соҳибкорларидан бири Холтўра Отабековни кўриб турибсиз. У гектаридан 30 тоннадан элга манзур қовун-тарвуз етиштирмоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

УРГУТДА ОЛИНГАН ФИЛЬМ

КИНО

Кино мухлислари Америка ҳиндилари ҳақидаги фильмларни, айниқса, Югославия актёри Гойко Митич иштирок этадиган ҳаяжонли киноленталарни жуда яхши билишади. Бу туркумдаги фильмлар республикамиз кинотеатрларида кўп бор намойиш қилинган ва ҳозир ҳам намойиш қилинмоқда. «Лочин изи», «Катта айиқ фарзандлари», «Чингачгук — катта илон», «Оқ бўрилар», «Виннету апачлар сардори» каби бадиий фильмлар шулар жумласидандир.

Яқинда Германия Демократик Республикасининг экранларига ҳиндилар ҳақидаги янги кино лента чиқарилди. «Дефа» киностудиясида яратилган бу фильм «Ульцана» деб аталади. Ундаги асосий ролларни Гойко Митич ва немис актрисаси Ренате Блюме ижро этишган. Қизиғи шундаки, фильм Ўзбекистонда — Самарқанд областининг «Навоий» колхози территориясида суратга олинган.

Июнь ойида бир группа санъат, маданият ва полиграфия ходимлари билан биргаликда Германия Демократик Республикасида туристик сафарда бўлдик. Лейпциг шаҳридаги «Капитол» кинотеатрида биз ана шу фильмни томоша қилдик. Унда ҳиндиларнинг оқ танли колонизаторларга қарши мустақиллик ва эрк учун олиб борган курашн ўзининг ҳаққоний бадиий ифодасини топган.

Фильм воқеалари ўтган асрнинг 40- йилларида бўлиб ўтади. АҚШ Мексика билан қилган уруши натижасида анчагина ерни ўзига қўшиб олади. Апачлар ери ҳам АҚШ га ўтиб кетади. Аризоналик корчалонлар бу воқеадан фойдаланиб қолишга уринадилар. Шундан кейин улар сасиган гўштлар ва эскирган унларни апачларга сотиб, жарақ-жарақ пул ишлай бошлайдилар. Аммо, бу кўпга чўзилмайди. Бир куни шаҳарда апачлар ҳосил байрами ўтказаётгани ҳақида хабар тарқалади. Қизиқ, ёввойи меваларни йиғиш ва кичик ҳайвонларни овлаш билан кун кечириб юрган апачлар қандай ҳосил байрами қилишаркин? Кейин маълум бўлишича, улар махсус сув иншооти барпо этишган, чўл ерга сув чиқариб, қовун ва маккажўхори етиштиришган экан. Ҳосил жуда мўл бўлибди.

Албатта, бу воқеа корчалонларга ёқмайди. Ахир, улар даромад манбаидан ажралиб қоладилар-да! Шу сабабли дастлаб сув иншооти портлатилади, сўнгра апачлар устига қўшин тортилади. Ҳаёт ва мамот жанги бошланади. Бу кураш апачларнинг Мимбренос қабиласи ва бу қабила йўлбошчиси Ульцана мисолида кўрсатилган.

Фильм сценарийсини режиссёр Готфрид Колдиц Гойко Митич билан ҳамкорликда ёзган. Оператор — Хелмут Бергманн. Асосий роллардан бири — Леонани Ренате Блюме ижро этганини айтиб ўтган эдик. Бу қобилиятли актриса 1973 йили ГДР телевидениеси орқали намойиш этилган «Дона Жуанитанинг етти фириби» номли кўп серияли телефильмда Дона Жуанита ролини муваффақиятли ижро этиб, шуҳрат қозонди. Бундан ташқари, у бир қатор фильмларда иштирок этган. «Бўлинган осмон», «Музлаган чақмоқлар», «Кит ва Компания», «Гувоҳ Шатманнинг суратлари» фильмлари шулар жумласидандир. «Ульцана»да ҳам актриса ўзининг юксак маҳоратини намойиш этган.

Кинони томоша қилиб қайтгач, меҳмонхонада шу фильм учун чиқарилган реклама нашрини варақладим. Унда Гойко Митич билан интервью чоп этилган экан. Актёр Самарқанддаги «Навоий» колхози аъзоларининг самимий ёрдамини миннатдорчилик билан ёд этган. Ана шу интервьюни баъзи қисқартишлар билан эътиборингизга ҳавола қилмоқчиман.

— Гойко, бу сизнинг ҳиндилар ҳақидаги тўққизинчи, Готфрид Колдиц билан ҳамкорликда сценарийсини ёзган иккинчи фильмингиздир. Сизни актёргина эмас, сценарийнавис ҳам бўлишга нима ундади?

— Ҳиндилар ҳақидаги кўп фильмларда қатнашганим, ҳамиша шу мавзу ичида бўлганим ва бу борада маълум даражада тажриба тўплаганим учун менда, ўзим ҳам бирор нарса ёзсам, деган орзу уйғонди...

— Сценарий учун кўплаб тарихий ҳужжатларни кўришга тўғри келгандир. Сиз қайси манбалардан фойдаландингиз?

— Қисман олдинги фильмлардан биз анча нарсани билардик. Бундан ташқари, Британия қироли кутубхонаси, АҚШ дан қатор китоблар олиб ўқидик. Айниқса, ўша даврда оқ танли колонизаторлар юритган кундаликлар бизга кўп материал берди.

— Фильм қаерларда суратга олинди?

— Крайг фортини Руминияда қурдик. Апачларнинг гўзал қўлини Ўзбекистон ССРда топдик.

— Узбек ҳиндилари... Бироз ғалатироқ эшитилади.

— Самарқанд яқинидаги «Навоий» колхози аъзоларига ҳам дастлаб ғалати туюлганди. Аммо, колхоз раисининг ҳал қилувчи сўзидан сўнг улар ҳиндилар қиёфасига киришга розилик беришди. Бу воқеа «Ульцана»нинг бевосита ибтидоси бўлган «Апачлар»ни суратга олиш пайтида бўлганди.

Бир йилдан кейин яна ўша ерга бордик. Бизни қадрдонлардек кутиб олишди. Уларнинг «Ульцана»ни суратга олишда қанчалар қувонганини ва самимият билан иштирок этганликларини тасвирлашга ожизман. Бизни фақат тасаввур қилишгина мумкин бўлган ажойиб узумлар ва хушхўр кабоблар билан эркалатиб юборишди. Автобусми ёки трактор керак бўлиб қолса, дарров муҳайё этишди.

— Сизга, энг аввало от керак эди...

— Ҳа, ҳамма гап ана шунда! Мен «ўзимнинг» асосий отим, ажойиб айғир ҳақида ҳикоя қилмоқчиман. Унинг номи «Тюльпан» бўлиб, комсомол секретарининг хизматда минадиган оти эди. У менга отни бажонидил бериб турди. О, «Тюльпан» чиндан ҳам оловдай тезкор ва шу билан бирга юввош экан. Мен ҳамиша ана шундай отим бўлишини орзу қиламан...

«Ульцана» фильми Германия Демократик Республикасининг барча шаҳарларида муваффақият билан намойиш қилинмоқда. У тез орада Совет Иттифоқи экранларига ҳам чиқарилади.

Н. МУҲАММАДИЕВ.

СПОРТ: БЕЛЛАШУВЛАР, ОЧКОЛАР

САМБО

С. Қурбонов билан М. Ан Мадриддан Европа чемпиони бўлиб қайтгандилар, мамлакат биринчилигида эса, бир неча спортчимиз ғолиб номини олишга мушарраф бўлган эдилар.

Ўтган куни Улан-Батордан яна бир хушхабар олинди. Бу ерда жаҳон чемпионати беллашувлари бўлибди. 8 та олтин ва битта кумуш медаль олиб, биринчи ўринни эгаллаган Совет Иттифоқи терма командаси муваффақиятида тошкентлик Сайфуддин Ходиевнинг ҳам муносиб ҳиссаси борлиги республикамиз ишқибозларини беҳад кувонтирди. У ўта енгил вазнли (48 кг) полвонлар бахсида барча рақибларни енгиб, жаҳон чемпиони номини олди.

ГИМНАСТИКА

Республикамизда халқаро спорт алоқалари йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Яқинда Куба гимнастикачилари диёримизга меҳмон бўлиб келишди. Тошкентдаги «Ёшлик» спорт аренасида ўтказилган ўртоқлик мусобақалари иккала мамлакат ўртасидаги дўстликнинг ўзига хос тимсоли бўлди.

Биринчи куни Ўзбекистон командаси 269,6, кубаликлар эса 262,45 балл тўплашди. Эртаси куни кураш янада кескинлашди. Мусобақа пировардида тошкентлик Евгений Соседов 108,8 балл тўплаб, биринчи ўринга кўтарилди. Меҳмонлардан Франциско Гарсиа энг яхши натижага эришди. У 106,7 балл жамғариб, тўртинчи ўринни олди. Команда ҳисобида мезбонлар биринчи ўринни эгалладилар.

ЕР ҚИМИРЛАДИ

Кеча маҳаллий вақт билан соат 11 дан 14 минут ўтганда Тошкентда ер қимирлади. Унинг кучи 5 баллга етди. «Тошкент» марказий сейсмик станциясидан олинган маълумотга қараганда зилзила ўчоғи республика пойтахтидан 500 километр узоқда, жанубий-шарқ томонда — Афғонистоннинг Файзиобод шаҳри территориясида экани аниқланган. Ер силкинишлари шунингдек, Душанбада 5-6, Самарқандда 4-5 баллга етганлиги қайд қилинди.

«Совет Узбекистони»нинг навбатдаги сони 2 августда чиқади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

М. Т. ОЙБЕК НОМИДАГИ ТЕРМИЗ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: математика, рус адабиёти, факультетлараро рус тили кафедраси (доцентлар, фан кандидатлари);

кафедра катта ўқитувчилари: фалсафа, умумий тарих, ўзбек адабиёти, рус адабиёти, немис тили, инглиз тили, музика ва чизмачилик.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Термиз шаҳри, Фрунзе кўчаси, 43-уй, телефонлар: 29-08, 27-58.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
31 ИЮЛЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
СССР биринчилиги учун олий лиганинг
«ДИНАМО» (Тбилиси) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ
Билетлар сотилмоқда.

«Ўзбекбирлашув» правлениеси, партия ва касаба союз ташкилотлари республикамизнинг кекса кооператори, 1927 йилдан буён КПСС аъзоси, «Ўзбекбирлашув»нинг республика мўйначилик базаси директори

Воҳид Ражабович ЛАТИПОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент Давлат университетининг филология факультети деканати, партия ва касаба союз ташкилотлари ўзбек тилшунослиги кафедрасининг катта ўқитувчиси М. Шоиноятовага турмуш ўртоғи

Абдуҳамид АБДУРАҲМОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

«Союзузбекгаз» тресты маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари трест бошқарувчиси Н. Қ. Нуъмоновга укаси

Баҳодир НУЪМОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ОВЧИ ЎЛЖАСИНИ БАҲОЛАШ ЯНГИЛИКЛАРИ

Мамлакатимизда биринчи марта овчи ўлжаларини баҳолаш қоидалари ишлаб чиқилди. Уни тайёрлашда халқаро овчилик кенгаши ассамблеялари қабул қилган ҳамда маъқуллаган талаблар ва мезонлар назарга олинган.

Бундай қоидаларга кўпдан бери зарурат бор эди. Ўлжа қилинган ов ва омад тўғрисидаги хотирагина эмас. Ҳайвоннинг катта кичиклиги ҳамда вазни, қаерда ва қачон отилганлиги ёзилган ёрлиқли ўлжа илмий аҳамиятга молик бўлиб қолади. Халқаро виставкалар ва кўрикларда катта, кўркам ва бошқа фазилатлари бўлган ўлжалар балл билан баҳоланиб, олтин, кумуш, бронза медаллари билан мукофотланади.

Мамлакатимиз территориясида ов қилинган ўлжалар ҳам энди халқаро кўрикларда қатнаша оладилар. Муваққат низом бунга ёрдам беради. Унда ўлжаларни расмийлаштириш, ўлчаш ва баҳолаш тартиби баён қилиб берилган.

Масалан, сайғоқнинг шохи бундай баҳоланади: У бир учидан иккинчи учига қадар ўлчаб чиқилади, сўнгра айлана узунлиги ўлчанади ва шохларнинг нечоғлик керилганлиги белгиланади. Олинган натижа иккига бўлинади ва чиққан натижа балл бўлади.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг табиатни қўриқлаш, қўриқхоналар ва овчилик хўжалиги бош бошқармасининг мутахассислари табиатни қўриқлаш марказий лабораториясининг ходимлари билан ҳамкорликда ишлаб чиққан янги қоидалар вақтинча қоидалардир. Ҳар бир овчи унга қўшимча ва ўзгартишлар таклиф этиши мумкин.

(ТАСС).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР: эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача